

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knaflijeva ul. št. 5. II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126 Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9, polletno 18, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Povečajte si zaloge živeža s suhim sadjem

Ne bo letos mnogo sadja, vendar ga bo povsod nekaj. Ker je letina v vsej državi slaba, tako da ne bomo imeli preveč živeža, je pa več kakor pametno, če letos ne stolčemo sadja za sadjevec, temveč ga lepo posušimo.

Ne zmigavajte posmehljivo z ramami, ko boste prebrali ta nasvet. Časi so takšni, da se je treba založiti z vsem. Če bi to zmanjkalo moke ali krompirja in ne boš imel ničesar, kar bi dal v skledo, ti bodo jabolčni krlji ali platiči dobro služili. Prav tako suhe hruške in suhe češplje. Žal le, da češpelj menda ni letos nikjer v Sloveniji.

V takih resnih časih je važno, da imamo povsod po deželi razumne ljudi, ki bi znali

dopovedati ljudem, da se je treba čez zimo založiti, s čimer se pač moreš založiti. Posušeno sadje je zdrava jed, medtem ko od sadjevca ali pa od žganja, ki ga skuhaš iz sadja, nimaš ničesar drugega kakor bolno glavo, če se napiješ čnega ali drugega.

Otroci bodo zadovoljni, če bodo imeli vsaj suho sadje. Boljše je nekaj kakor nič.

Na deželi je v Sloveniji že precej sadnih sušilnic. Ljudje, ki jih vodijo, imajo zdaj priložnost, storiti mnogo dobrega. Od velikih količin posušenega sadja bo imelo naše ljudstvo dvojno korist: zaloge živeža si bo povečalo in manj strupa alkohola bo pri hiši. Misel sušenja sadja naj z vsemi sredstvi podpirajo tudi oblasti.

Sosedne države nimajo povoda, da bi nam delale težave

V vrsti potnih vtiskov z evropskega jugovzhoda objavlja znani nemški dnevnik »Kölnische Zeitung« članek o naši državi, ki je na splošno zelo prijazno napisan. V članku je zapisano tudi tole:

»Jugoslavija je glede na vprašanje nove ureditve Evrope nekoliko manj v ospredju Nobena država ni postavila nasproti Jugoslaviji nikakih zahtev. Morda smemo vzrok za to iskati v tem, da je Jugoslavija država več narodnosti in nimajo sosodne države nobenega povoda, da bi tej s težavo nastali državi delale težkoče. Upoštevati je tudi treba, da se v državi več narodnosti (narodnostni dežavi) z manjšinami bolje postopa kakor v čisti narodni državi. Za zgled naj povemo, da se na primer en milijon 800.000 mohamedancev v Jugoslaviji izredno dobro počuti in gotovo nima nobene težnje po kakšnih spremembah. V Jugoslaviji so se pred kratkim bal, da ne snuje morda Italija kakšne-

ga nastopa iz Albanije proti Jugoslaviji. Toda medtem so se mogli prepričati, da so bile vse take govorice napačne.

Največji jugoslovenski list je v zadnem času ugotovil, da so odnosi med Jugoslavijo in Italijo, ki temelje na prijateljskem dogovoru iz leta 1937., izredno prišerni. List je pripomnil, da ima Jugoslavija popolno razumevanje za italijanske smotre in vidi, da goje odgovorni italijanski činitelji dobre odnose z Jugoslavijo. Mi Nemci smo pred kratkim z največjim veseljem pozdravili podpis dodatnega gospodarskega sporazuma med Nemčijo in Jugoslavijo, in to toliko bolj, ker je bil trgovinski promet med Jugoslavijo in novimi nemškimi in od Nemčije zasedenimi ozemlji začasnó prekinjen. Okoliščina, da je bil to prvi dogovor te vrste, ki ga je Nemčija sklenila s tujino, dokazuje tesno prijateljstvo med Nemčijo in Jugoslavijo.

Uvedena sta enotna moka in enoten kruh

Ministrski svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo predpisal uredbo o ukrepih za oskrbo prebivalstva in vojske s kruhom. Uredba globoko posega v gospodarsko življenje v naši državi, a je potrebna za pravilno ureditev vprašanja oskrbe prebivalstva s kruhom. Po tej uredbi se lahko vsi presežki pšenice in pšenične moke prisilno odkupijo. Za presežke se smatrajo vse zaloge pšenice in moke, ki presegajo lastno potrebo posameznih gospodinjstev, pri čemer se računa 300 kg pšenice ali 240 kg moke na člana gospodinjstva. Razen tega morajo ostati še količine, potrebne za setev. Prisilno odkupovanje bodo opravljali organi občin upravnih oblastev prve stopnje (sreških načelstev, mestnih poglavarstev).

Na zahtevo oblastev morajo imetniki pšenice in pšenične moke v roku, ki ga določi oblastvo, prijaviti vse količine pšenice in pšenične moke, ki jih imajo, nadalje število članov gospodinjstva in površino zemljišča, ki ga nameravajo posejati s pšenico v prihodnem letu. Oblastveni organi imajo pravico natančno se prepričati o točnosti prijave. Imetniki pšenice so dolžni tako ugotovljene presežke prodati in izročiti pooblaščenim ustanovam po teh predpisih.

Za prisilno odkupljeno pšenico veljajo cene, določene z uredbo o prometu pšenice z dne 26. julija letos. Osnovni ceni, ki je določena s to uredbo na 250 dinarjev za metrski stot s hektolitrsko težo 76 kg in z 2 odstotkoma primesi, je do 31. oktobra letos dodati

še 50 din pri 100 kg kot nadomestilo za časovne premije, določene v uredbi o prometu s pšenico, ki se ukinejo.

Po novi uredbi je urejen tudi prevoz pšenice in moke. Posebno važno je, da sta uvedena tudi enotna moka in enoten kruh. Od 1. septembra naprej bodo smeli mlinci v naši državi mleti le dve vrsti moke: belo in krušno. Pšenico morajo mleti tako, da dobe iz 100 kg pšenice s hektolitrsko težo 76 kg 10 kilogramov bele moke in 70 kg presejane enotne krušne moke. 20 kg pa odpade na otrobe in izgubo pri mletju. Pri pšenici s manjšo hektolitrsko težo se računa za vsak kilogram manjše teže pol kilograma krušne moke manj, pri večji hektolitrski teži pa za vsak kilogram hektolitrske teže preko 76 kg 1 kg krušne moke več.

Izjeme veljajo le pri mletju na merico, kjer se lahko melje prosto nepresejana moka. Natančnejše določbe o mletju na merico in o višini merice bo za vsako področje predpisalo upravno oblastvo druge stopnje (banska uprava).

Enotna krušna moka bo po zatrdilu strokovnjakov zdrava in redilna. Za daljšo dobo pa se ne bo smela shranjevati, ker se bo rada kvarila. Kruh iz te moke bo tudi prav okusen.

Krušna moka bo stala pri nas na drobno, kakor so izračunali 4.90 do 5 din, bela pa 8.90 do 9 din za kg. Cena beli moki bo torej zelo visoka, a krušni sicer znatno nižja, vendar še zmerom razmeroma visoka. Za Slovenijo, ki mora uvažati mnogo žita in moke, bo to huda reč.

Iz te krušne moke se bo pekla enoten kruh »narodni kruh«, kateremu se bodo cene šele določile. Enotni kruh se bo smel dati v prodajo šele naslednji dan potem, ko je bil pečen. Nočno delo v pekarnah bo v bodoče prepovedano. Določbe o peki enotnega kruha stopijo v veljavo 9. septembra. Omenjamo še, da sme minister za trgovino in industrijo (v sporazumu s hrvatskim banom) po potrebi predpisati obvezno mešanje pšenične moke z moko ostalih vrst žita za izdelovanje kruha.

Večno deževje jemlje upe v dobro letino

Novo mesto, avgusta

Ze huda zima je uničevala ozimino, pomladno deževje pa je dalje delalo škodo tako na polju kakor na sadnem drevju, ki je ostalo skoro prazno. Zdajšnje deževje pa uničuje jesenske pridelke. Turščica, ki je zelo lepo kazala, ne more zoreti, krompir pa pričinja gniti, zlasti v nižjih legah.

Krompir in turščica sta kmetu najvažnejša hrana. Kadar ta dva ne obrodit, grozi kmetu pomanjkanje. Ajda, bi morala biti zdaj v najbujnejšem cvetju, se ne more razvijati, ker je premalo toplote in preveč dežja.

Za zdajšnji čas prehladno vreme in stalni dež ogražata dolenjskega kmeta, ki s strahom gleda v bodočnost, saj ne ve, kako bo preživel svojo družino in kako jo bo oblekel za zimo. Skrb pa mu povečuje še dejstvo, da primanjkuječega živeža niti kupiti ne more, če bi tudi imel denar, ker ga ni na ponudbo. Edino upanje mu še ostaja, da bodo znala oblastva pravočasno ukreniti potrebno, da se bo najpotrebnejši živež mogel dobiti po zmogljivih cenah.

Ne odlašajte

s plačilom naročnine! Jesen se približuje, pridelki bodo kmalu pospravljeni, zato ne pozabite na naročnino. List, iz katerega vse leto zajemate poduk in kratak čas, kliče po hrani, po plačilu, da vas bo lahko še nadalje učil in zabaval. Zato opravite svojo dolžnost in poravnajte naročnino do konca leta, če tega do danes še niste storili.

V to svrhu poiščite položnico, ki vam leži doma še neporabljena in plačajte z njo na pošti znesek, ki ga dolgujete. Ne moremo naročnikom vsak mesec pošiljati položnic, ker stanejo tudi denar. V bodoče bomo od zamudnikov zahtevali, da doplačajo k naročnini še 1 dinar za te stroške. Zato plačajte raje sedaj, da ne pridete med zamudnike!

UPRAVA „DOMOVINE“

„Vreme“ piše, da bo dovolj dela in živeža za vse

Vladni dnevnik »Vreme« naglašja pomen napovedanih preosnov v državi, češ da bodo s njimi na najuspešnejši način rešena nekatera zelo pereča današnja vprašanja. Glede zamotanega vprašanja prehrane in cen življenjskim potrebščinam, zatrjuje »Vreme«, da so pripravljene uredbe uspeh dolgotrajnega dela. Z njimi bo baje najugodnejše rešeno vprašanje prehrane prebivalstva in pravilne razdelitve kmetijskih pridelkov. Načelo, ki je vodilo vlado, je bilo, da »letošno zimo ne sme biti v nekaterih krajih države dovolj in poceni hrane, v drugih pa pomanjkanje«.

Urejeno bo tudi vprašanje velikih javnih del. Ze prej je bilo razpisano notranje posojilo štirih milijard dinarjev, od katerih je bivša vlada zbrala le 900 milijonov dinarjev. Zdaj bo vlada zbrala še ostalo vsoto 3100 milijonov in povišala posojilo verjetno na sedem ali osem milijard dinarjev. To posojilo bodo morale dati v glavnem banke in velika podjetja.

Glede minimalnih mezd je določeno, da bodo banske uprave mogle povečati njih zdajšnja višina. Dalje pravi »Vreme«, da bo vlada s posebno uredbo uredila telesno in duhovno vzgojo delavstva v industrijskih in drugih podjetjih. Nedavno objavljeno povi-

šanje prejemkov državnih uradnikov ne pomeni končnega ukrepa, temveč bo vlada skrbela, da se položaj državnih in samoupravnih uslužbencev še poboljša.

Z drugimi uredbami bo po »Vremenu« v celoti ali delno rešeno tudi vprašanje notranje trgovine in trgovine s tujino, zlasti glede sredstev kakor tudi glede ljudi, ki bodo upravičeni baviti se s temi posli. Predprave posameznih oseb ali skupin bodo zelo zmanjšane ali pa sploh ukinjene, tako da bosta od trgovine s kmetijskimi pridelki imela korist predvsem država in pridelovalec.

Za mnoge važne reči je pa treba še daljše dobe, da se uredijo. Zato bo obseg gospodarskih in socialnih preosnov za enkrat manjši, kakor se splošno pričakuje.

Navedbe »Vremena« so zelo zanimive. Glavno je danes vprašanje prehrane in cen življenjskim potrebščinam. Ker napoveduje »Vreme« popolno rešitev tega težavnega vprašanja in zatrjuje, da bo na osnovi novih uredb povsod v državi dovolj cenenega živeža, bo javnost laže čakala ostale preosnove, zlasti ko se uresniči tudi napoved, da se bo najelo veliko posojilo sedmih milijard dinarjev za javna dela. S temi deli se bo brezposelnost skoroda odpravila.

Ob neoviranem izvozu se obetajo dobre cene hmelju

V Savinjski dolini je letos povprečno precej lep hmelj. Zdaj, ko se obiranje počasi bliža koncu, že vsak posestnik približno ve, koliko ga bo pridelal. Mnogi ga bodo imeli več, kakor so ga pričakovali.

V teh dneh imajo savinjski hmeljarji polno skrb. S sušenjem je treba hiteti, zlasti če imaš spretne obiralec, ki ga naberejo mnogo vsak dan. Navadno suši gospodar sam, ki ima ves dan in še ponoči dosti opravka okrog sušilnice, da se blago lepo suši. Važno je, da je hmelj pravilno posušen, ker za tako blago najlažje dobiš kupca.

Hmeljarji že nestrpno čakajo prvih cen. Nekateri upajo, da bo cena približno tako

visoka, kakor je bila pred leti, ko je bilo v Savinjski dolini denarja kakor toče. Seveda tako upanje lahko samo zapelje človeka. Vse sicer kaže, da bodo cene lepe, a kakšne bodo, ne more nihče prerokovati. Če bo izvoz gladko urejen, hmeljarjem ne bo treba imeti skrbi. Dolžnost naših odgovornih činiteljev je, da storiijo vse za neovirano izvažanje. Denar, ki pride od hmelja v državo, je lepa postavka v naši trgovinski bilanci.

Kolikor se da presoditi, bo letos svetovni pridelok hmelja precej pičel, in to zaradi vojnih homatij. Pričakovati je torej velikega povpraševanja. Treba je le kakor reče no doseči možnost neoviranega izvoza.

Izgnani boljševiški prvak Trocki žrtev napada

Pred dnevi je bil izvršen napad na prvaka ruske boljševiške revolucije Leva Trockega. Francoski komunist Jaques Monard ga je v Mexicu Cityju, kjer je Trocki živel, napadel in pobil s kladivom. Trocki je za poškodbami umrl.

Bronstein, kakor se je Trocki prvotno pisal, se je rodil l. 1879 kot sin židovskega veleposestnika v neki vasi pri Nikolajevu v Ukrajini. Po dovršeni sredni šoli je že leta 1896 začel poségati v politično življenje. Dve leti pozneje je bil kot član skrivnega

uporniško združenja aretiran in izgnan v Sibirijo. Tam si je leta 1902 prvič nadel ime Trocki. S ponarejenimi listinami je iz Sibiriije pobegnil preko Galicije na Dunaj pozneje pa v Pariz, kjer se je poročil s študentko Sedovo. Pozneje se je vrnil v Rusijo, kjer so ga pa znova prijeli in izgnali v Sibirijo. Toda spet je pobegnil in se naselil na Dunaju.

V začetku svetovne vojne je krenil v Pariz. Toda francoska oblastva so ga zaradi uporniškega delovanja izgnala in odpotoval je v Ameriko. Po padcu cara se je v marcu l. 1917 hotel vrniti v domovino. Toda Angleži so ga prijeli in internirali. Slednjič se je pa le vrnil v Rusijo in pomagal Leninu strmoglaviti v novembru l. 1917 meščansko revolucionarno vlado Kerenskega. Postal je ljudski komisar za zunanje zadeve in kot tak je začel mirovna pogajanja z Nemčijo. Z Leninovo politiko pa Trocki ni bil zadovoljen in je zbral okoli sebe skupino Prtavkov, med njimi Kameneva, Zinovjeva, Petakova in Sokolnikova. Leta 1928 je bil izključen iz ruske komunistične stranke in izgnan na mejo Turkestana in Kitajske. Zaradi protirevolucionarnega delovanja je bil leta 1929 izgnan v Turčijo. Začelo se je njegovo viharno življenje v izgnanstvu. Povsod so se ga oblasti otepale. Iz vsake države, kamor se je zatekel, so ga naposled izgnali. Tako ga je usoda zanesla naposled v Mehiko, kjer je zaključil svojo življenjsko pot.

Maline na Kočevskem bodo vrgle milijon

Kočevje, avgusta. Nabiranje malin po kočevskem hribovju se bliža koncu. Maline bodo kmalu obrane.

Letos so nabiranci malin prav zadovoljni. Zadnje dni so dobivali celo po sedem dinarjev za kilogram, tako da je marsikateri marljivi nabiralec zaslužil stotak dnevno. Delovni dan pri nabiranju seveda ne traja osem ur, temveč od štirih zjutraj do večera. Denar je torej težko zaslužen.

Maline so nabirali največ po Auerspergovih gozdovih in po razlaščenih gozdovih gozdne uprave, nekaj pa tudi po zasebnih gozdovih, kjer ni bilo treba izkaznic. Po vsem tem razsežnem gozdovju se pozna, da so tod hodile človeške noge. Kmalu pa po hribih ne bo več živahnosti in gozdovi bodo v miru čakali jeseni. Sicer se letos zanimajo kupci tudi za druge vrste gozdnih sadov in zelišč, celo za jagodovo, malinovo in drugo listje, toda nabiranje teh gozdnih dobrot se posvečajo le redki ljudje.

Natančnega pregleda o množini nabranih malin in o vsoti, ki se je dobila zanje, seveda še ni. Trgovci bi v glavnem znali odgovoriti na to vprašanje, ker je velika množina malin šla skozi njihove roke. Po mnenju poznavalcev razmer bo letošna letina malin prinesla Kočevski približno en milijon dinarjev.

× **Letalska nesreča v Karpatih je terjala 14 žrtev.** V petek dopoldne se je pripetila strašna letalska nesreča v Rumuniji. Potniško letalo z 21 potniki, ki so potovali na velesejem v Leipzigu, je treščilo v zapadnih Karpatih na zemljo. Ubilo se je 14 potnikov, med njimi pilot Polteanu. V letalu je bilo tudi več novinarjev, ki jih je bila povabila uprava velesejma v Leipzigu, da prisostvujejo otvoritvi velesejma.

× **Angleži zapuščajo Kitajsko.** S parnikom se je te dni pripeljali iz Tienčina v Šanghaj okrog 800 angleških oficirjev in vojakov, ki so pripadali angleški koncesijski posadi v Tienčinu in v Pekingju. Angleži so v Tienčinu zaprli tudi svojo vojaško bolnišnico. Iz Šanghaja krene parnik že te dni v Honkong. Kakor kaže, se nameravajo Angleži povsem umakniti iz vseh večjih kitajskih središč razen iz Honkonga. Angleškim trgovcem in drugim civilistom so oblastva svetovala, naj se umaknejo v Avstralijo, Nizozemsko Indijo ali pa v kraje zapadno od Singapura.

Politični pregled

V ponedeljek je bila

v Zagrebu ob obletnici banovine Hrvatske svečana seja vlade,

za katero je vladalo veliko zanimanje po vsej državi. Seja je bila v banski palači, s katere sta vihrali državna in hrvatska zastava. Na tej seji vlade so bili vsi ministri razen ministra za telesno vzgojo Pantića, ki je na službenem potovanju v Nemčiji. Pred začetkom so se ministri skupaj fotografirali. Istočasno se je začel pod predsedstvom bana dr. Šubašića posvet predstojnikov oddelkov banske oblasti. Ko je bila seja vlade končana, je predsednik vlade Cvětković sprejel tuje in domače novinarje in jim dal izjavo, v kateri je rekel, da je imela seja vlade dva dela. Prvi del je bil svečan in so na njem obnovljali spomine na sklenitev sporazuma in na prvo obletnico tega zgodovinskega dogodka. Drugi del se je bil posvečen delu. Predsednik vlade je potem pozval zbrane novinarje na kosilo v hotelu Esplanadu. Ban dr. Šubašić pa je priredil članom vlade v banskih dvorih kosilo, ki so se ga udeležili vsi člani vlade, vsi predstojniki oddelkov banske oblasti in profesorja univerze dr. Tasić in Djordjević, ki sta svoj čas sodelovala v komisiji za sklenitev sporazuma. Popoldne so vsi gostje odšli na banovinsko posestvo Božjakovino, kjer jih je kot domačin vodil podpredsednik vlade dr. Maček.

Zadnje dni so bili

nemški letalski napadi na Anglijo

spet zelo pogosti. Pa tudi Angleži stalno pošiljajo svoja letala nad Nemčijo. Eni kakor drugi poročajo o uspehih teh napadov zelo različno. Vsekakor je gotovo, da terjajo taki napadi precejšnje žrtve.

Razgovori med Bolgarijo in Rumunijo v Crajovi o izročitvi južne Dobrudže Bolgariji so zaključeni. Neka vest iz Sofije trdi, da

bo Bolgarija južno Dobrudžo lahko zasedla 10. oktobra.

Treba je zdaj še urediti nekatere podrobnosti, ki so v zvezi s prevzemom tega ozemlja. V Sofiji poudarjajo, da pogajanja v Crajovi nimajo nobene zveze s pogajanja med Madžarsko in Rumunijo glede odstopa večjega rumunskega ozemlja Madžarski.

Berlinski listi so pretekli teden mnogo pisali

o prvi obletnici nemško-sovjetske prijateljske pogodbe o nenapadanju in sodelovanju.

Naglašali so, da je prvo leto pokazalo, da so dogodki potrdili vse upe, ki sta jih podpisnici vložili v ta sporazum. »Völkischer Beobachter« piše med drugim, da je s tem sporazumom odvrnjena največja nevarnost za razširjenje vojne. Ta sporazum je prihranil mnogim narodom in Sovjetski Rusiji velike žrtve. V teku zdajšnje vojne so se razbili vsi poskusi angleške politike, da se zdrobi sporazum od 24. avgusta l. 1939. in da nastanejo med Moskvo in Berlinom novi spori. Vodilni italijanski dnevnik »Popolo d'Italia« objavlja poseben članek ob obletnici pogodbe med Nemčijo in Rusijo. Članek poudarja, da se je s to pogodbo Rusija obrnila od zapadnih držav. — Sovjetski listi objavljajo obširne članke ob obletnici prijateljske pogodbe med Nemčijo in Sovjetsko zvezo. Tako piše delavski list »Trud«, da so se ponesrečili vsi poskusi zapadnih držav, ki so hotele potegniti Sovjetsko zvezo v to vojno.

Te dni je bila v Kairu tajna seja državnega zbora. Po seji je predsednik vlade podal poročilo novinarjem,

da je Egipt sklenil iti v vojno v primeru, če bi kakšna tuja sila napadla njegovo ozemlje.

Kakor se je moglo izvedeti, so na seji somišljeniki bivšega predsednika vlade Ali Maherja paše zahtevali, da Egipt gre v vojno glede na premikanje italijanskih čet ob libijsko-egiptski meji. Zahtevali so vojaško sodelovanje z Anglijo, toda vlada je ta predlog zavrnila. Zatem je minister za vojsko podal prav tako izjavo, v kateri je poudaril, da

so Italijani zbrali v Afriki številne motorizirane divizije in da je zato Egipt prisiljen storiti nekatere varnostne ukrepe.

Po vesteh iz Kaira je

egiptska vojska v popolni pripravljenosti, da za primer italijanskega napada na Egipt brani državo skupno z angleško vojsko.

Ob začetku vojne pred letom dni je štela egiptska vojska 40.000 mož, ki pa se je medtem znatno pomnožila, izurila in opremila z modernim orožjem. Tudi francoska prostovoljska legija v Egiptu je v polni pripravljenosti.

Posvet nemških škofov, ki so tri dni zasedali v Fuldi, je bil prejšnji četrtek zaključen. Temu zasedanju pripisujejo velik pomen in kakor se doznava, bo izdano

pastirsko pismo, v katerem bodo nemški škofje izrekli priznanje Hitlerju za njegove zasluge za Nemčijo.

Ta poslanica bo prečitana v vseh katoliških cerkvah Nemčije. Znano je, da je zavzemala katoliška cerkev nasproti narodnemu socializmu odklanjajoče stališče. Zdaj po tem sklepu škofov se je stanje v odnošajih med katoliško cerkvijo in nemško vlado čisto spremenilo.

Iz Moskve poročajo: V tujem tisku so bile nedavno objavljene vesti, ki so trdile, da je Rusija terjala od Turčije, naj dovoli prehod sovjetskih ladij skozi Dardanele v primeru vojne. Uradno se zdaj razglša, da so

vse vesti o ruskih zahtevah glede Dardanel izmišljene.

Tudi Turčija zanika vesti, da je sovjetska vlada predložila turški vladi neke zahteve glede Dardanel.

Nedavno je imel angleški minister za oboroževanje Morrison govor po radiu. Navedel je med drugim več primerov, ki kažejo, kako je bila

v Angliji pospešena v zadnjih mesecih vojna produkcija.

Neka tvornica orožja, ki so jo šele aprila začeli graditi in bi morala začeti obratovati šele decembra, obratuje že od začetka avgusta. Druga tvornica, ki izdeluje granate, je že sedem mesecev pred določenim rokom v polnem obratu. V zadnjih treh mesecih je bilo 60 zasebnih tvornic preurejeno za vojno produkcijo. Morrison je dejal, da ves angleški delovni narod strnjeno dela v tvornicah. Nihče ne štedi s svojim delom, nihče noče zaostati. Zdaj razpolaga Anglija z vojsko, ki je res oborožena. Anglijo pa čakajo še velike naloge, da pripravi vse za obrambo in napad. Računati je treba na vojno, ki bo trajala dve do tri leta, zato je vse, kar je bilo doslej storjeno za oborožitev, samo začetek začetka. Vsakdo mora biti z vsemi močmi na delu.

Rumunsko-madžarska pogajanja glede odstopa dela rumunskega ozemlja Madžarski še niso napredovala. Kakor se trdi,

je rumunska vlada predložila Madžarski odstop vzhodnega dela Erdelja,

namreč pet okrožij, ki obsegajo tudi dve veliki mesti Arad in Oradea Mare. Po madžarskem pojmovanju to ozemlje ni zadostno, ker predstavlja samo skrajni vzhod Erdelja, medtem ko terjajo Madžari večji del Sedmograške.

Grška vlada je izvršila vse ukrepe, ki jih terja zdajšnji položaj, da se zavaruje pred vsemi presenečenji.

Na albanski meji so že znatni oddelki grške vojske.

da preprečijo vsak vpad nerednih albanskih oddelkov na grško ozemlje. Dasi se je položaj močno poostiril, se vendar v zadnem času opaža pomirjenje. Zatrjujejo, da je to posledica zagotovitve, da bo vendarle mogoče izogniti se oboroženemu spopadu.

V grški javnosti trdijo, da je tudi Sovjetska Rusija posredovala, da bi se spor rešil na miren način.

Prav tako poudarjajo, da je tudi stališče

Turčije jasno. Turčija je odločena, da v primeru napada na Grčijo takoj z orožjem priskoči svojemu zavezniku na pomoč.

da so Zedinjene države vzele od Anglije za dobo 50 let v najem otoka Canton in Enderbury v Južnem Tihem morju.

Na otokih bodo urejena ameriška letalska oporišča. London in Washington sta se že pred letom dni dogovorila, da prideta otoka pod skupno ameriško-angleško upravo ter da bosta dana na razpolago angleškim ali pa ameriškim letalsko-prometnim družbam kot oporišča za civilne letalske proge. Po mnenju ameriškega časopisja je bila nova najeminska pogodba sklenjena, da se bosta porabila otoka za vojaška letalska oporišča.

Zadnje dni so se neprestano ponavljali

silni napadi japonskega letalstva na kitajsko prestolnico.

Japonske bombe so povzročile v mestu strahotno razdejanje. Celi mestni okraj so porušeni. Opazovalci, ki so si ogledovali razdejanje, so morali plezati čez gore kadečih se ruševin, ki so ostale od nekdanjih poslopij. Kjer so bile prej ulice, se danes ne pozna, da so tam stale trgovine. Koliko smrtnih žrtev je bilo, še ne ve nihče.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljubljani: voli in telice I. po 3.50 do 9, II. po 8 do 8.50, III. po 7 do 7.50, krave I. po 7.50 do 8, II. po 5.50 do 6, III. po 5 do 5.50, teleta I. po 8 do 9, II. po 8 din; v Kranju: voli in telice I. po 9.50, II. po 8, III. po 7, krave I. po 8.50, II. po 7.50, III. po 6.25, teleta I. po 9, II. po 8 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: domači špeharji po 11 do 12, pršutarji po 12 do 13, sremski špeharji po 13 do 13.50 din, v Ljubljani: špeharji po 12.50 do 13.50, pršutarji po 11 do 12.50 din.

KRMA. V Kranju: lucerna 160 do 180, seno 150 do 175, slama 75, v Ljubljani: seno 100 do 130, slama 60, v Ptuj: seno 75 do 80, slama 35 do 45 din za 100 kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 26 do 32, oprana 38 do 42 din kg.

SIROVE KOŽE. V Kranju: goveje 14 do 16, telečje 20, svinjske 8 do 10, v Ljubljani: goveje 11 do 14, telečje 19, svinjske 5.50 do 6 din za kg.

MED. V Kranju 24, v Ljubljani 24 do 26 din kg.

DRVA. V Kranju (trda) 130 do 150, v Ljubljani 160 do 170 din za kubični meter.

JAJCA. V Ptuj 75 par do 1, v Trbovljah 1, v Kranju 1, v Ljubljani 1 do 1.10 din za kos.

RIBE. Na ljubljanskem trgu so bile: sardelice po 18, skuše po 30, platnice in pečenke po 12 do 14, postrvi pa po 40 din kg.

SIROVO MASLO. V Kranju 40 do 44, v Ljubljani 36 do 40 din kg.

ZABELA. V Ljubljani: slanina 20 do 21, svinjska mast 22 do 23, v Kranju: sveža slanina 22 do 24, svinjska mast 24, v Trbovljah: sveža slanina 19 do 20, prekajena slanina 25 do 26, v Ptuj: svinjska mast 24, domača sveža slanina 16 do 18, prekajena 30 din za kilogram.

FIZOL. V Kranju 450 do 800, v Ljubljani 500 do 700 din za 100 kg.

KROMPIR. V Ptuj 80 do 100, v Kranju 125 do 150, v Ljubljani 150 din za 100 kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah 26. t. m. (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 177.82 do 181.02 (za 219.91 do 223.11) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.10 do 10.20 (za 12.48 do 12.58) din.

Nemške klirinške marke so se trgovale po 14.80 din. Vojna škoda je bila v Zagrebu po 444 do 445 din.

Sejmi

2. septembra: Zigarški vrh, Mozirje, Sodažica, Radeče, Višnja gora, Murska Sobotna (le za živino), Prosenjakovci, Guštanj, Srovenj Gradec (le za živino);
4. septembra: Bogojina;
5. septembra: Črnomelj, Sv. Lenart v Slovenskih goricah;
7. Vojnik, Vesela gora-St. Rupert, Sv. Krištof pri Laškem, Šmarjeta pri Laškem, Zerovnica pri Cerknici, Zagradec, Sv. Gora pri St. Petru pod Sv. Gorami.

Drobne vesti

== Jesenski ljubljanski velesejem bo prirejen kot 47. razstavná prireditev. Trajal bo od 31. avgusta do 9. septembra in bo imel več gospodarskih in drugih razstav, ki smo jih že večkrat navedli v listu. Na naših železnicah bodo imeli obiskovalci velesejma brezplačen povratek. Na postaji morajo kupiti razen vozovnice še rumeno železniško izkaznico za 2 din. Vozne olajšave bodo veljale za dopotovanje od 26. avgusta do 9. septembra, za povratek pa od 31. avgusta do 14. septembra. Tudi letos bo imel velesejem prostrano zabavišče. Obljubljajo nam posebno zanimivost, in sicer večerne predstave »Totega teatra«.

== Banovina Hrvatska dobi svoj zavod za zunanjo trgovino. Te dni je bila ustanovljena Privilegirana gospodarska družba banovine Hrvatske, ki bo prevzela na področju banovine posle Prizada. Razen tega dobi banovina Hrvatska tudi svoj zavod za zunanjo trgovino pri banski oblasti. Na področju banovine Hrvatske bodo pod okriljem zavoda ustanovljena prisilna združenja izvoznikov in uvoznikov, ki bodo poslovala v zvezi z ustrežajočimi prisilnimi združenji za ostalo področje države.

== Izvoz vina iz Slovenije v sedmih mesecih je znašal skupno 1.042.431 litrov. Največ vina izvažamo v Nemčijo.

== Kaksimalna cena za turščico ukinjena. »Službene Novine« so objavile uredbo s katero se razveljavlja uredba o maksimiranju cen in prisilnem odkupu pšenice in turščice od 22. junija letos. Praktično ima razveljavljenje uredbe pomen za turščico. Prodaja turščice je zdaj prosta. Pripominjamo pa, da ostane nadalje v veljavi uredba o prometu s pšenico.

== Kako se bo razvijal trgovinski promet z Rusijo. Glede na vesti, da se bo trgovinski promet s Sovjetsko zvezo razvijal izključno na osnovi neposredno sklenjenih poslov med

državnimi organizacijami ene in druge države, sporoča direkcija za zunanjo trgovino, da te vesti niso resnične. Izvozni in uvozni posli s Sovjetsko zvezo se bodo razvijali kakor v drugih državah, tako da bodo jugoslovanski izvozniki, odnosno uvozniki lahko sklepali neposredne kupčije za izvozne, odnosno uvozne posle s Sovjetsko zvezo. Naravno je, da se bodo tudi pri teh poslih izvajali predpisi, ki so pri nas v veljavi za posamezne predmete v zvezi z izvozom, odnosno uvozom.

Direkcija za zunanjo trgovino prav tako sporoča zanimancem, naj se ne obračajo niti na direkcijo, niti neposredno na sovjetsko trgovinsko predstavništvo s ponudbami za prevzem zastopstva za posamezne trgovinske pagnoge, ker se vsi uvozni posli s Sovjetsko zvezo vrše brez posredovanja zastopnikov neposredno s sovjetskimi izvoznimi organizacijami, pri čemer sodeluje sovjetsko trgovinsko posredništvo v Beogradu.

Novice

* Kralj Peter II. boter desetemu sinu. V vasi Ključu na Sotli so imeli nedavno nedeljo redek praznik: krst desetega sina, dvanajstega otroka železniškega delavca Ivana Filipiča. Botroval je Nj. Vel. kralj Peter II. Vsa vas se je dostojno pripravila za sprejem kraljevega odposlanca topničarskega podpolkovnika Jankovića iz Zagreba. Otrok je dobil pri krstu ime Peter Pavel. Kraljev zastopnik je izročil staršem za sinka zlato verižico s križcem in 2000 din kot krstni dar visokega botra.

* Četrtnska voznina za odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani. Zaradi kratkega roka morajo občine takoj javiti odbor za odkritje spomenika število potrebnih legitimacij. Zato naj nihče ne odlašá s prijavo, ker se zamudnikom ne bodo mogle več izdajati legitimacije. Da olajša občinstvu možnost kupovanja teh izkaznic jih je odbor razposlal tudi zastopnikom »Putnika« v večjih krajih. V Ljubljani, v Kranju, na Jesenicah, na Bledu, v Mariboru, v Ptujju in v Celju more vsakdo dobiti izkaznice za četrtnsko voznino ob priliki odkritja spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani tako v občinskih uradih kakor tudi pri »Putniku«. Zanimanci iz Beograda in Zagreba se obveščajo, da bodo poslani izkaznice tudi »Put-

niku« v teh krajih, ker velja popust izven Slovenije le s postaj na progi Beograd—Zagreb—Ljubljana.

* V Zagorju odkrijejo spomenik kralju Zedinitelju. Zlati jubilej zagorskega Sokola, ki so ga nameravali slaviti 16. junija in je bil preložen, bodo praznovali v nedeljo 8. septembra. S proslavo zlatega jubileja bo združeno odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Popoldne bo na letnem telovadišču poleg Sokolskega doma javni nastop. Bratska društva naj se proslave udeležijo v čim večjem številu.

* Spominska plošča pisatelja Janka Kersnika. Na Brdu pri Lukovici je bila v nedeljo dopoldne prisrčna slovesnost. Na več kakor tri stoletja starem gradu, ki ima pestro zgodovino, sta bila odkrita spominska plošča in relief pisatelja Janka Kersnika, ki se je rodil tu 4. septembra 1852. Ploščo in relief je oskrbelo počitniško društvo »Bistrica« v Kamniku. Slovesnosti se je udeležilo lepo število domačinov, prijateljev in častilcev pisatelja.

* Prehrana prebivalstva zagotovljena. Kmetijski minister dr. Čubrilovič je novinarjem v Banji Luki izjavil, da se nam ni treba bati pomanjkanja. Čeprav smo imeli letos slabo letino, bo vendarle prehrana prebivalstva zagotovljena.

* Poziv vojnim dobrovoljcem. Dne 6. septembra se odkrije v Ljubljani spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki je bil naš vrhovni poveljnik, ko smo v svetovni vojni na bojiščih ustvarjali Jugoslavijo. Spomenik je veličastno delo kiparja Lojzeta Dolinarja. Vojni dobrovoljci se udeležimo odkritja spomenika korporativno z društveno zastavo. Obleka bo meščanska z dobrovoljskim znakom in odlikovanji. Zberemo se v Franciškanski ulici 10 na dvorišču, odkoder odkorakamo ob 9. na odrejeni prostor pred spomenik.

* Poziv vestfalskim rentnikom in izseljenecem povratnikom. Gg. Ivan Lindič in Pavel Bolha, zastopnika vestfalskih Slovencev, prosita vse vestfalske rentnike in one vestfalske rojake, ki so se vrnili v domovino, da se udeležijo polnoštevno odkritja spomenika kralja Aleksandra Zedinitelja v Ljubljani. Slovesnost odkritja bo na rojstni dan našega mladega kralja Petra II. v petek 6. septembra. Zbrali se bodo v Ljubljani v gostilni pri »Starem Tišlerju« v Kolodvorski ulici na dan odkritja pred 9. uro zjutraj. Na svidenje!

F. Gobey:

Umor na plesu

7

Julija ni vedela, kako naj si razlaga zdravnikove besede. Ker pa žene navadno verjamejo temu, kar si žele, je bila prepričana, da se ji hoče Gaston spet približati.

»Da, da, vrnil se bo... Takšni so pač moški. Zdaj se bom pa spet lotila pisanja. Na vrsti je sestra gospodične Lesterelove. Vrnila ji bom pisma, čeprav Berta tega ni zaslužila, ker se je vedla tako ponosno in visoko, ko je bila lani pri meni na obisku. Ta neumna Matilda se je do blaznosti zaljubila v Golimina, njen mož pa je blazno ljubosumen. Če bi jaz zdaj želela, bi se moja nekdanja tovarišica iz samostana vrgla pred menojo na kolena, da reši sestro, ki jo obožuje. Toda, čemu bi sovražila obe sestri? Saj mi ni Bertina sestra ugrabila Golimina. Matildi bom vrnila pisma, toda ne v njeni hiši, da jih ne bi morda prestregel njen ljubosumni mož. Pisala bom Bertini, naj pride po pisma svoje sestre v soboto... v opero... loža 27... toda kdaj? Ob pol treh zjutraj! Naj se malo izprehaja po dvorani in čaka naj, kdaj jo bom sprejela. Morda bo pod krinko doživela kakšno prijetno pustolovščino!«

Ko je napisala tudi to pismo, si je rekla: »To pismo bo Marica osebno izročila Bertini. Tako Berta vsaj ne bo mogla trditi, da ga ni dobila.«

IV.

Gospa Cambryjeva je sprejemala svojo družbo vsako soboto zvečer. Tu so se zbrali bogati bančniki, umetniki, plemiči, učenjaki in časih kakšen politik in državnik. Le malo

žensk je prišlo v to družbo. Pred vsakim sestankom je bila majhna pojedina in razni umetniki so kazali svoje sposobnosti.

Gospa Cambryjeva je bila vdova in je imela veliko premoženje. Zato se je smukala okoli nje cela kopica oboževalcev. Bila je pa tudi lepa. Svetlolaska je bila in njen obraz je bil tako lep in popoln, da ji ne bi bil nihče pripisoval štiri in dvajset let, ampak največ osemnajst. Stanovala je v lastni palači, ki je imela zadaj velik vrt.

Gospod sodnik Darcy in njegov nečak Darcy sta bila njena najzvestejša gosta. Zlasti stric jo je spoštoval, nečak pa ji je dvoril prve mesece, ko je ovdovela. Gospa Cambryjeva ga ni odbila, toda tudi dosti upanja mu ni pustila. To je mladega moža hitro razočaralo in zato si je poiskal ljubezen, pri kateri je hitreje dobil pritrdilen odgovor. Zdaj je začel spet redno prihajati v hišo gospe Cambryjeve, toda le zaradi gospodične Lesterelove, ki jo je tam vsak teden srečeval.

Berta se je lahko pohvalila s prijateljstvom gospe Cambryjeve, čeprav je pri njej zmerom pela za plačilo. Na nobenem sobotnem sestanku je ni manjkalo. Vedla se je kakor dekle iz najboljših družbe in se ni izgovarjala, kadar so jo prosili, naj poje. Gospa Cambryjeva ni prikrivala svojega prijateljstva do Berte in nekateri so celo mislili, da ji hoče priskrbeti spodobnega moža.

Prvo nedeljo po Goliminovi smrti je pušel Roger Darcy zelo zgodaj v palačo gospe

Darcyjeve. Tudi Gaston je bil že tam. Oglašil se je seveda zaradi Berte. Drugače je bilo gostov bolj malo, ker so morali iti mnogi na ples v operi.

Gospa Cambryjeva je prisrčno sprejela strica in nečaka, čeprav je bila videti precej razburjena.

Gaston je takoj opazil Berto. Sedela je za klavirjem in okoli nje je stalo več moških. Tudi ona je njega hitro videla. Ni bilo pet minut, že ga je prišla pozdravit.

»Kako pa je vaši sestri?« je hitro vprašal Gaston.

»Sirota si še ni opomogla od prvega udarca. Bojim se nove živčne krize.«

»Toda nevarnost je minila?«

»Upam. Moj svak je nevaren človek. Če jo spet okleveta tisti neznanec, ne vem, kako jo bom rešila.«

»Ali ne veste, kdo bi bil mogel poslati tista pisma?«

»Niti sanja se mi ne. Čemu naj bi ga iskala?«

»Rad bi vam pomagal.«

»To ste že storili. Niti zahvalila se vam nisem za zadnjo uslugo, toda verjemite mi, da sem dostikrat na vas mislila. Matilda moll vsak dan za vas. Upam, da bo zdaj imela mir, ker mi mož k sreči zaupa. Celó želi, da bi bila večkrat v njegovem stanovanju. No, coj sploh ne bi bila prišla, če ne bi bila vedela, da...«

Berta je zardela. Ugriznila se je v jezik in čez nekaj časa dodala:

»Da bi bilo to gospe Cambryjevi neprijetno.«

Gaston je takoj vedel, kaj je mislila reči, in je dejal:

* V Zagorju je nova dekanija. V sredo 21. t. m. je bil slovesno ustoličen zagorski župnik g. Fran Markež za dekana novoustanovljene dekanije v Zagorju. Vso slovesnost je izvršil škofijski vikar g. Ignacij Nadrah, ki je pred oltarjem izročil novemu dekanu listino, katero je ta glasno prebral in prisegel, da bo vso svojo službo nad verniki vršil nepristransko. Nato je imel g. Nadrah slovesno pridigo. V območje zagorske dekanije pridejo iz moravske dekanije naslednje župnije: Čemšenik, Sv. Planina in St. Gotard, iz šmarsko-litijske dekanije pa: Radeče, Svibno, St. Jurij pod Kumom, Dobovec, St. Lambert in Kolovrat.

* Ne verjemimo poplavi čenč. Beograjska »Narodna odbrana« prinaša članek, v katerem opozarja javnost na množino izmišljenih vesti, ki krožijo po državi. List pravi, da to ni dobro, zakaj v zdajšnjem času moramo ohraniti krepke živce in moč pametnega samostojnega razmišljanja. Zadnje dni so po Beogradu in po vsej državi, kakor piše list, krožile najčudnejše vesti.

Vse te novice prihajajo ali od domačih ali od tujih vsevednežev. Prav zaradi tega tudi niso resnične. Naša država in njeno ljudstvo sta čvrstejša kakor to nekateri mislijo. O tem bi se mogli hitro prepričati vsi nejeverni Tomaži, kakor to ljudstvo samo že ve. Pretirana zaskrbljenost v ničemer ni osnovana in tudi ne upravičena.

* Preseljevanje Nemcev iz Rusije preko Jugoslavije. Po sporazumu med Nemčijo in Sovjetsko zvezo se bo preselilo okrog 250 tisoč Nemcev iz Besarabije in Bukovine v Nemčijo. Kakor izhaja iz objave voditelja nemške narodne skupine v Jugoslaviji dr. Janka se bo ta preselitev izvedla preko jugoslovenskega ozemlja. Dr. Janko je te dni izdal odredbo, v kateri navaja, da bosta v Jugoslaviji urejeni dve začasni taborišči, eno v Prahovu ob Dunavu in drugo pri Zemunu. Nemški izseljenci se bodo zbirali v teh taboriščih, kjer bodo stanovali in dobivali hrano.

* Sprejem delavcev v železniško službo. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sporoča, da sprejemajo navadne delavce in rokodelce v železniško službo le podrejene službene edince, to je postaje, sekcije za vzdrževanje proge (nadzorniki proge), kurilnice in delavnice, ako imajo potrebo. Prosilci za službe naj torej ne vlagajo prošnje na direkcijo, ampak naj osebno povprašajo pri navedenih edincih, če je kako mesto prazno.

* Nadzorovanje tuje kapitala v naši državi terjajo beograjski časopisi in poudarjajo,

da je treba vreči okove z jugoslovenskega gospodarstva in ukrotiti tuji kapital, ki je brezobziren do države, iz katere potegne vsako leto težke milijone.

* Sladkorja bomo imeli dovolj. Iz Beograda poročajo, da bo znašal letošnji pridelek sladkorne pese 95.000 do 100 tisoč vagonov. Čeprav bo pesa po kakovosti zaradi neugodnega vremena nekoliko zaostajala za lanskim letom, bo vendarle zadovoljevala. Letošno izdelovanje sladkorja v sladkornih tvornicah se bo začelo kasneje, ker bo pesa kasneje dozorela. Lani so sladkorne tvornice začele predelovati peso okrog 1. septembra, letos pa se bo delo v tvornicah začelo šele okrog 20. septembra. V strokovnih vrstah računajo, da bomo iz letošnje sladkorne pese dobili 11 tisoč do 12.000 vagonov sladkorja. Naša povprečna potreba po sladkorju se giblje na višini okrog 800 vagonov mesečno ali na leto 9600 vagonov. Četudi bi se poraba povečala, bo sladkorja dovolj do prihodnje jeseni. Do novega sladkorja je še na razpolago okrog 600 vagonov sladkorja in ni verjetno, da bi nastopilo občutnejše pomanjkanje do trenutka, ko bo prišel na trg novi sladkor.

* Smrt blage matere. V Dolskem pri Rajhenburgu je v petek popoldne umrla ga. Pavla Solinova, soproga posestnika in trgovca. Njena nagla smrt je zbudila globoko obžalovanje ne samo med sorodniki, temveč tudi med prebivalstvom, saj je bila gospa Pavla zelo priljubljena. Po rodu je bila iz stare šoštanske rodovine Ravljenovih in sestra našega novinarskega tovariša v uredništvu »Jutra« g. Davorina Ravljena. S svojim močnim Franjom je skrbno vodila obsežno posredstvo s trgovino in gostilno v Dolskem blizu znanega senovskega rudniškega okoliša. Zapustila je sina edinca Franca. Blagi pokojnici naj bo ohranjen lep spomin, žalujočim pa izrekamo odkritosrčno sožalje.

* Poplave v raznih krajih Slovenije. Pretekli teden je bil izredno deževen. Zlasti četrtek 22. t. m. je bil dan nalivov, ki je marsikje povzročil povodnji. V Ljubljani je bil ta četrtek letošnji najdeževnejši dan, saj je padlo 48.2 mm dežja. Pretekli teden so močno narasle vse reke in potoki, ki pa so zadnje dni spet padli in nastopilo je lepo vreme z mrzlimi nočmi.

* Sredi poletja zmrznil. Nad Travnikom in okolico je divjalo te dni silno neurje s hladnim vetrom. Proti večeru je postalo še bolj hladno, tako da je čez noč na planinah Vlačiču, Vranici in Stožeru zapadlo precej snega. Planinci, ki so bili v nedeljo na Vla-

šiču, pripovedujejo, da je divjal tam velik snežni metež in da je zapadlo 15 cm snega. Neurje je zahtevalo tudi človeško žrtev. 12-letni Jože Ramljak iz vasi Dilenice je krenil z vozom v gozd po drva. Proti večeru se je vrnil konj sam. Domači so pričakovali dečka pozno v noč. Ker ga pa le ni bilo, ga je šel prestrašeni oče iskat v gozd. Iskal ga je vso noč in šele zjutraj ga je našel zmrznjenega na štoru. Nesrečni deček je zmrznil sredi poletja v snežnem metežu.

* Sneg po naših visokih gorah. Zadnje dni je padel sneg na razne visoke gore v Sloveniji, pa tudi v Bosni in drugod. Celo gore v severni Italiji imajo sneg.

* Sodni sluga med neurjem utonil. Sodni sluga Tomaž Lampe, star okoli 28 let, uslužben pri okrajnem sodišču v Logatcu, se je nedavno s kolesom odpeljal iz Logatca v Zire, da tam opravi neko rubežen. Po končanem opravku se je med hudim dežjem vračal nazaj v Logatec. Med Rovtami in Žirml je kraj, ki ga domačini imenujejo Sopot. Tam teče potok Hleviščica, ki se izliva v Zirovsko Soro. Čez ta potok je na omenjenem mestu betonski most, ki pa se je letos pomladi podrli. Za silo so nato tam postavili lesen most. Potok je sicer majhen, toda ob nalivih se spremeni v hudournik. Tomaž Lampe je privozil na sredo tega mostu. Pa je zagrmelo in most je vzela naraščajoča voda. Neki graničar, ki je bil v bližini, je dobro videl, kako je Lampe s kolesom vred padel v potok in kako so ga deroči valovi zagrneli. Truplo ponesrečenca so našli šele čez nekaj dni. Tomaž Lampe je bil med prebivalstvom splošno priljubljen. Naj v miru počiva!

* V apnu se je smrtno opekla. V Dobriču pri St. Andražu blizu Velenja se je zgodila huda nesreča. Pri Klančnikovih so gasili apno. Pri delu je pomagala tudi 26letna Kristina Klančnikova. Po nesreči pa je padla v jamo in dobila hude opekline po vsem telesu. Takoj so jo prepeljali v celjsko bolnišnico. Vsaka zdravniška pomoč je bila zaman.

* Smrtna nesreča zaradi plazovite zemlje. Na žalosten način je prišel ob življenje 32-letni posestnik in gostilničar Rudolf Pustoslemšek na Črničcu. Podjetni mož si je bil pred leti postavil na prelazu Črničcu, po katerem drži cesta iz Kamnika v Gornji grad, lično leseno hišo in odrl v njej gostilno. Zadno deževje je razmehčalo zemljo za hišo in plaz je pritisnil ob steno kleti, ki je zidana za hišo in orislonjena ob hrib. Stena

»Torej se moram gospe Cambryjevi zahvaliti, da vas vidim. Jaz pa sem na vaše besede, da vas bom v soboto spet lahko videl, prišel samo zaradi tega, da srečam vas...«

Darcy je rekel te besede kakor mlad zaljubljenec.

»Zaradi mene?« je vprašala Berta. »Ne upam se verjeti.«

Tedaj ji je Gaston šepnil:

»Ali še niste opazili, da vas ljubim?«

»Da me ljubite? Vi? Dovolite mi, da vaše izjave ne vzamem resno, ker bi me užalila, če ne bi v njej gledala samo znamenja vaše pretirane vljudnosti. Ljudje vaše vrste rečejo z isto lahkoto: ljubim vas, kakor če bi rekli: obleka se vam dobro podaja! Verjemite mi pa, da me take besede v nemirjajo. So besede, pri katerih mora biti človek previden, preden jih izreče.«

»Če bi me bolje poznali, me ne bi tako strogo sodili,« je odvrnil Gaston. »Od prvega trenutka, ko sem vas zagledal, vas ljubim. Ne ozirajte se na moje prejšnje življenje, ki res ni bilo vzorno. Kako naj vam dokazem, da ne lažem?«

Berta je molčala, toda bledica na njenem obrazu je dovolj jasno kazala, kakšen boj se odigrava v njenem srcu.

»Verjemite mi, gospodična, da brez vas zame ni življenja. Z dušo in telesom sem vaš in v vaši moči je, da me storite za najsrečnejšega človeka. Bodite pa prepričani, prisegam vam, da od prvega trenutka dalje niti v sanjah nisem mislil, da bi mogla biti gospodična Lesterelova kako drugače moja kakor kot moja žena.«

Berto so te poslednje besede močno pre-

vzele. Po kratkem molku je odvrnila:

»Verjamem vam in hvaležna sem vam, da ste tako iskreni. Vi o meni ne veste ničesar drugega kakor to, da morda nisem grda in da živim od petja. Zdím se vam vredna, da bi nosila vaše ime. To me zelo veseli, toda gospod Darcy gospodične Berte Lesterelove ne more vzeti za ženo. Vse se temu upira in vi bi me lahko po pravici obojali, če bi se okoristila z vašo ponudbo, ki se je utegneta še kdaj kesati.«

»Če bi me ljubili, ne bi tako govorili,« je vzkliknil Gaston.

Berta pa je začela govoriti o sebi in Gaston se ji ni upal seči v besedo.

»Moj oče je bil vojak, a moja mati, ki sem jo izgubila, ko sem prišla na svet, navadna vaščanka. Oče je storil vse, kar je mogel, da me je lahko vzgojil v samostanu. Ko je umrl, sva ostali s sestro brez vsega. Matilda se je poročila in mi pomagala, da sem se do kraja izučila v petju. To mi danes največ pomaga, da se lahko prebijam skozi življenje. Ona mi je bila vse in jaz sem nanjo prenesla vso ljubezen, ki sem jo občutila do očeta. Nikoli je ne bom zapustila in rada bom storila vse, kar bo potrebno, da ji prihranim tudi najmanjšo bolečino.«

»To rad verjamem!« je zajecjal Gaston.

»Ko ste zdaj zvedeli najine skrivnosti, si lahko mislite, da nisem prosta in da me Matilda potrebuje. Zmerom moram biti pripravljena, da se zanjo žrtvujem. Tako rada jo imam, da bi bila pred njenim in mojem priznala, da sem bila jaz takrat v gledališki loži, ne pa sestra. Saj sva si zelo podobni in bi se bil skriti pisun lahko pomotil. Rada bi žrtvovala tudi svoj dober glas, samo da rešim Matildo moževega maščevanja.«

Berta je zardela in se ni zdelo Gastonu še nikoli lepša kakor v tem trenutku.

»Zakaj vam to pripovedujem?« je rekla. »Hotela sem vam samo dokazati, da se ne morem moštiti. Sestra ima samo mene. Še zmerom je v nevarnosti in najin skupni sovražnik je še onasnejši, ker je neznan Morda bo jutri spet obrekoval Matildo, in tedaj...«

»Ali ne računate prav nič name?« je vneto dejal Gaston. »Preveč vas ljubim, da vam ne bi dal vse pomoči, ki jo zmorem in skupaj se bova lahko ubranila Matildinega moža in zahrbtnega obrekovalca.«

»Zelo plemeniti ste,« je tiho rekla Berta. »Toda ugled vaše družine vam prepoveduje vse, kar bi moglo umazati vaše ime. Ne morem sprejeti vašega imena, dokler ne mine vsa nevarnost, ki mi grozi.«

Darcy je zdaj še bolj spoznal Bertino plemenito srce in njegova ljubezen je postala še bolj vroča. Zdaj se je še bolj zatrdno odločil, da zveže Bertino usodo s svojo. Še enkrat je hotel priseči na resničnost svoje ljubezni. Tedaj pa ga je ona opozorila, da morata zaradi ljudi končati ta pogovor.

»Gledajo naju,« je šepnila. »O čem drugem se pogovarjajva! Slišala sem, da bodo v operi spet peli Dona Juana.«

»Dona Juana? Ne vem.«

»Obožujem to opero. Dona Juana znam na pamet, a v operi že dolgo nisem bila. Zaradi njega bi me bili nekoč skoraj izključili iz samostana. Toda to je dolga zgodba. Stepla sem se...«

»Vi? Te ga pa ne morem verjeti.«

»Kaj pa mislite? Samo na zunaj sem tako mirna, znam pa tudi vzkipeti.«

»Ne verjamem.«

se je nagnila in pritisnila ob sod vina. Go-
stilničar je šel v klet reševati sod. Ko je pre-
maknil sod, se je nagnila tudi stena in pote-
gnila za seboj strop. Betonska plošča je pod
težo zemlje, ki je bila naložena na njej, po-
čila in se z glasnim truščem sesula na ubo-
gega moža. Ob nesreči je takoj prihitela že-
na, da reši moža iz nevarnega položaja. Že-
na se je zastonj trudila. Nekdo, ki je prišel
mimo, je tekel proti Novi Štifti po sosede,
ki so potem odkopali nesrečnega Pustoslem-
ška. Bil je še živ. Ko je bil osvobojen teže,
je še spregovoril nekaj besed, nato pa mirno
izdihnil. Bodi delavnemu možu ohranjen
blag spomin!

* **Skala mu je razbila glavo.** V Zapodju je
kamnolom ljubljanskega industrija Birele.
Tam je bil zaposlen med drugim 30letni de-
lavec Mirko Gorjup, ki je zdajci zaslišal ro-
potanje padajoče skale in odskočil. Vendar
je bilo že prepozno. Skala mu je priletela na
glavo, da se je takoj sesedel. Prepeljali so
ga v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl.

* **Smrten skok iz vlaka.** Blizu železniške
postaje na Pragerskem so našli na tiru raz-
mesarjeno truplo mlajšega možkega. Glava
je bila odrezana od trupla. Ugotovili so, da
je bil 34letni Fran Jurij Krivak iz Velikega
Trgovišča na Hrvaškem. Preiskava je do-
gnala, da ni bil izvršen samomor. Krivak se
je vozil v napačno smer. Na Pragerskem se
je zbudil iz spanja in spoznal, da se je med
spanjem pripeljal do nepravne postaje. V
zadnem trenutku je skočil iz vlaka, pa ga
je zajelo kolesje vlaka in ga povozilo.

* **Trije pisalni stroji so izginiti.** Luščilnica
riža, katere lastnik je Boris Sancin, stoji
na samotnem koncu Linhartove ulice v
Ljubljani. Nedavno ponoči so jo obiskali
vlomilci. Prišli so čisto nemoteno skozi dvo-
riščna vrata, ki so jih odprli z vitrihom ali
s ponarejenim ključem, in odnesli iz pisar-
ne tri pisalne stroje. Sumijo, da so tatovi
nemara izmed delavcev, ki so bili svoječas-
no zaposleni v luščilnici in ki so potlej več-
krat prišli z oblastvi navzkriž. Podjetje je
za vrnitev vseh treh strojev razpisalo nagra-
do 1500 din.

* **Velika poneverba v jeklarni v Guštanju.**
V jeklarni grofa Thurna v Guštanju so prišli
na sled veliki poneverbi. Neki blagajnik je
poneveril 750.000 din. Denar si je začel pri-
svajati že pred več leti.

* **Mlad hlapec je opleni gospodarja za 11
tisočakov.** Te dni je opazil posestnik Bervar
v Bukovici pri Vačah, da mu je nekdo ukra-
del znesek 11.000 dinarjev. Kmalu pa je raz-

vozljal zagonetko. Pred dnevi je prišel v hi-
šo neki dvajsetletni fant iz okolice Trbovelj.
Ker so imeli pri Bervarjevih polne roke de-
la, so fanta vzeli za hlapca. Fant pa ni še
prav nič prijel za delo, ker je stalno tožil,
da ga zbada v trebuhu. Največ je posedaval
v kuhinji, čez nekaj dni pa je izginil. Tega
fanta so Bervarjevi osumili tatvine in o dr-
znem vlomlu obvestili orožnike na Vačah, ki
so takoj začeli preiskavo.

* **Sirov umor gluhotnega ciganka.** Na ve-
liki šmaren zvečer je prišla h Katarini Str-
nadovi v Vetrnjaku pri Kozjem gluhotnega
ciganka. Tam so bili 30letni posestnikov sin
Moškon Janez, 44letni Resnik Jakob in Str-
nadova, ki je pregovorila vinjenega Moško-
na, naj odstrani iz hiše gluhotnega ciganko,
ki je najbrž hotela pri Strnadovih prenočiti.
Moškon je začel siliti v žensko in jo odga-
njati. Ker pa mu ni nič odgovorila, ji je dal
več zaušnic, da se je sesedla in začela krva-
veti iz nosa. Pijanec je nato zgrabil palico in
večkrat udaril gluhotnega žensko, tako da se
je zgrudila. Po vseh štirih se je nato ženska
plazila po tleh in prišla do neke apnenične
jame, v katero se je skotalila. Moškon jo je
še tedaj tolkel s palico po glavi. Resnik je
napol mrtvo žensko potegnil iz jame. Mo-
škon pa jo je brcnil v glavo, da se je zvalila
po strmini v prepad in se ubila. Orožniki so
prijeli Strnadovo, Moškona in Resnika ter
jih izročili sodišču. Po vsej okolici Kozjega
se ljudje zgražajo nad to strašno sirovostjo.

* **Vlomilec Šekulin prijet kot ženska.** Pred
dnevi so prijeli znanega vlomilca Štefana
Šekulina, ki je z bivšim natakarkem vlomil
v Majcnovo kavarno na Tyrševi cesti v
Ljubljani. Šekulinu pa se je po aretaciji po-
srečilo pobegniti. Toda pobeglega vlomilca
so ponovno izsledili in prijeli, to pa na zelo
izviran način. Te dni pozno popoldne se je
sukala v parku pred sodiščem neka sum-
ljiva ženska, ki je bila po obnašanju podob-
na moškemu. Ljudje so opozorili stražnika
na čudno žensko, ki jo je ustavil in odve-
del na policijo. Tam se je pri natančni pre-
iskavi izmotal iz skrivnostne ženske iskani
vlomilec Šekulin.

* **Lastno dete je spravila s sveta.** Iz Kable
pri St. Juriju ob Taboru je neka 22letna
služkinja prišla sredi julija v celjsko porod-
nišnico in je porodila zdravega fantiča. Ob
koncu julija je z malim Franckom zapustila
bolnišnico. V St. Jurij pa se je vrnila brez
otroka. Ko so jo po njem vprašali, je re-
kla, da je sinka izročila v St. Petru v Sa-
vinski dolini neki ženski v varstvo. Naposled

pa je priznala orožnikom, da je v Grajski
vasi pri Gomilskem blizu potoka usmrtila
otroka in ga zakopala. Trupelece so našli, ma-
ter pa izročili sodišču.

* **Sprejem mladeničev v strojno mornari-
ško šolo** v starosti od 15 in pol do 18 in pol
leta in v strokovno mornariško šolo v staro-
sti od 16 do 18 let. Rok za prijavo je do 31.
avgusta. V pehotno podoficirsko šolo v Beo-
gradu, Bileči in Zagrebu v starosti od 18 do
21 let. Rok za prijavo je do 10. oktobra. Vsa
zadevna pojasnila dobite pisмено ali ustno:
Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v
pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pis-
meni odgovor priložite kolek za 10 din.

* **V zadnjem času so strokovnjaki zelo iz-
boljšali, pa tudi na novo obdelali predavanja
za učenje pri dopisni trgovski šoli v Ljublja-
ni, ki je zdaj v svojih novih prostorih na
Kongresnem trgu 16/II (poleg uršulinske cer-
kve). Tako so odpravili vse morebitne nedo-
statke dopisnega pouka. Zato se lahko odslej
načisti pri tej šoli po dopisovanju doma hitro
in poceni tujih jezikov (nemščine, italijan-
ščine, francoščine itd.), pa tudi gospodarskih
in trgovskih predmetov (trgovstva, korespon-
denca, knjigovodstva, prava, stenografije itd.).
Pri tej šoli ni nikake omejitve glede izobraz-
be in starosti in je zato dostopna in priporo-
ljiva vsem. Pišite po prospekt!**

* **Brezplačno pošljemo vsakomur popularno
knjižico o navodilih za preporod, duševni in
telesni. Zahtevajte: Beograd, Masarykova u. 9.**

* **Solska objava.** Starši, ki nameravate svo-
jega sina ali hčerko vpisati v katerokoli tr-
govsko strokovno šolo, pišite po nov prospekt
tudi na **Christofov učni zavod, Ljubljana, Do-
mobrankska cesta 15.** Zavod pripravi v enem
šolskem letu svoje učence (-ke) za raznovrst-
no pisarniško službo. Ker je zavod znan po
svojih odličnih uspehih, po svoji solidnosti in
zmerni šolnini, ga najtopleje priporočamo. —
Največji in najmodernejši te vrste v državi!

× **Prstan je padel z neba.** V kalifornij-
skem mestu Sacramentu se je to zgodilo.
Ko je šla Ana Briffsova mirno po mestnih
ulicah, ki je nenadno padel na glavo prstan.
Nad mestom se je namreč vozil v letalu dr.
Stanley, ki je bil ves nesrečen, da mu je
zdrknil iz roke prstan, ki ga je dobil od
ameriškega predsednika. Čez nekaj dni je
izvedel po radiu, kaj se je zgodilo z njego-
vim prstanom in kdo ga ima. Najditeljci je
plačal 325 dolarjev kot najdenino, pa še pot
na newyorško razstavo.

»Še pobesnim časih. O tem bi vam lahko
Croyon marsikaj povedal. Nekoč je v moji
navzočnosti dvignil roko, da bi sestro uda-
ril. Bili smo za mizo. Zagrabila sem nož in
ne vem, kaj bi se bilo zgodilo, če me ne bi
bila Matilda prišla za roko. Toda pustiva te
grde spomine. Hotela sem vas samo opozo-
riti, da nisem za vas. Nervozna sem in vihra-
va. Zdaj pa prihaja gospa Cambryjeva. Pro-
sila me bo, naj pojem. Ne morem ji odreči.
Toda nocoj mislim bolj zgodaj oditi, ker mor-
am iti še k sestri.«

»Saj mi boste dovolili, da vas spremim.
Bojim se...«

»Ni se treba bati ničesar. Čakala me bo
kočija, ki me bo peljala k sestri, potem pa
domov. Razen tega sem tudi oborožena. Oglejte
si to pahljačo z bodalom, ki mi jo je podaril
Croyon, ko sem mu povedala, kaj se mi je pred
nekaj dnevi zgodilo na cesti. Seveda mu nisem
povedala, kdo me je rešil. Kupil jo je na Japo-
nskem. Nosim jo samo zato, da ima veselje, in
vesel bo, ko bo nocoj videl, da nosim njegovo
darilo tudi v družbi. Vsa sreča je, da je bodalo
spretno skrito v držaju.«

Gaston si je ogledal lepo pahljačo, ki je
skrivala močno in ostro bodalo. V tem je pri-
stopila lepa vdova Cambryjeva, ki se je na-
smehnila Berti in rekla:

»Ali nocoj ne boste peči, draga Berta?
Opozorila sem že svoje prijateljce, da pojdem
bolj zgodaj spat, zato vas prosim, da danes
izjemoma prej začnete. Vem, da želite tudi
oditi, ker ste utrujeni. Toda vsaj eno
pesem boste zapeli, kaj? In gospod Gas-
ton čudovito spremljati na klavir. Le-
pa prosim...«

Berta in Gaston sta rada ustregla želji le-
pe gostiteljice, ki se je takoj umaknila v
kot, kjer je sedel že Roger Darcy. Gaston je
sedel h klavirju.

»Vaša umetnica je res lepa,« je dejal sod-
nik. »Kje ste pa prav za prav odkrili ta bi-
ser?«

»Res je biser,« je potrdila gospa Cambry.
»Vaš nečak me najbrž blagoslavlja, ker sem
našla ta biser.«

»Moj nečak? Ali ji mar dvori? Ne verja-
mem, ker se je odločil, da se oženi.«

»Bolje enkrat kakor nikoli. Zakaj naj pa
ne bi vzel Berte? Res je siromašna, zato pa
je vaš nečak precej premožen.«

»Za dva je premalo denarja.«

»Pustiva to. Rajši poslušajva!«

Po Gastonovih akordih je začela Berta pe-
ti:

»Moje in tvoje srce
sta dve plamenici,
moja in tvoja pa duša
dve sestri ptici.«

»Oho!« je vzkliknil sodnik. »Pesem je lepa.
Ali ste jo vi izbrali?«

»Da,« je potrdila. »Pesem je lepa in Ber-
ta jo imenitno poje. Kakor bi bila napisana
prav za Berto in Gastona...«

»Ali hočete mar skrbeti za srečo svoje va-
rovanke?« je smeje se rekel sodnik.

»In za srečo vašega nečaka,« je odvrnila
Cambryjeva. »Takšne ženske ne bo našel ni-
koli več.«

»Jaz poznam še eno takšno.«

»Prosim, predsvatite mi jo.«

»Ni mogoče.«

»Zakaj pa ne?«
»Ker ste to vi.«
»No, če to ni vljudnost!«
»Ne vljudnost. Resnica.«
»Torej mislite, da bi jaz lahko vzela Gas-
tona?«

»Moj bog!«
»Ne razumem vas.«
»Ali sem vas morda užalil?«
»Ne. Kdo se ne bi ponašal z vašim ime-
nom? Toda Gaston niti malo ne misli name.«
»Kako morete to vedeti?«

»Vsaj zdaj ne misli, ker je zaljubljen v
Berto. Ali vi, preiskovalni sodnik, tega niste
opazili? Razen tega tudi vaš nečak ne bi bil
prav primeren par zame. Preveč je živel v
pokvarjeni družbi. Njega bi mogla res izpre-
obrniti samo ljubezen. To se bo Berti posre-
čilo, ker je vanjo zaljubljen, jaz pa vem, da
bi se zastonj trudila.«

»Toda jaz hočem, da se Gaston oženi.«
»Ali se tako mudi?«
»Zdaj sta v Franciji le še dva Darcyja. Če
se eden od obeh ne oženi, bo konec našega
rodu. Gaston je mlajši. Naj se on žrtvuje!«

»Vam se zdi zakon žrtve? To je za nas žens-
ske zelo laskavo.«
»Kaj hočete? Zdaj sem prestar.«
»Koliko let vam pa je?«
»Žal že pet in štirideset.«
»Po moji sodbi ste vi mlajši od Gastona.
Ne odločujejo leta, ampak srce.«
»Za svoje vrstnice se ne ogrevam preveč,
mlada dekleta pa mene ne bi marala.«
»Iščite, pa boste našli,« je dejala gospa
Cambryjeva in vstala, da bi čestitala gospo-
dični Berti, ki je prav tedaj nehala peti.

(Da lje)

Popotnikova torba

Povodenj je opustošila Dravsko dolino

Makole, avgusta

Kakor po mnogih drugih krajih dravske banovine smo imeli pretekli teden tudi v naši dolini strašno povodenj. Dolina Dravinje je bila od Poljčan do Majšperka eno samo jezero. Najhujša povodenj je bila okoli vasi Pečk, kjer se izliva v Dravinjo potok Ložnica. Po ložnici so se privalele prejšnji četrtek zvečer silne množine vode s Pohorja. Njive in travniki so bili pod vodo. Otava je uničena in ajda vsa povaljana.

Zadruga za regulacijo Ložnice, ki je regulirala Ložnico v Pečkah, je utrpela veliko škodo. Še ne utrjeni nasip se je zrušil in odneslo je tudi mnogo stavbnega materiala.

V Pečkah se gradi nov most preko Ložnice. Povodenj je zdaj pokazala, da je zamišljen prenizko. K sreči nasip do mosta še ni dovršen, zaradi česar se je voda razlila čez nasip in cesto, sicer bi bila odnesla tudi ogrodje novega mostu. Strugo bo treba poglobiti vsaj za en meter, sicer bo most ob vsaki povodnji ogrožen. V zvezi z gradnjo mosta bo treba pospešiti regulacijo potoka.

Letošno deževje je napravilo naši dolini že velikansko škodo. Zito je deževje delno ugonobilo, a kar je ostalo, je vzela rja. Upali smo, da bomo imeli vsaj turščico, zdaj pa je uničena še ta. Grozi nam splošno pomanjkanje.

Onemogel siromak se je obesil zaradi bede

Soštanj, avgusta

Pred dnevi je hči župana Napotnika v Topolšici našla na očetovem kozolcu na vrvi višjega neznanca. Vsa prestrašena je poklicala očeta. Oče je takoj prišel in ugotovil, da ni nobene pomoči več. V obešencu so spoznali 8letnega berača Franca Kotnika, rojenega v Belih Vodah, pristojnega pa v Topolšico.

Kakor je sklepati, se je stari ubožec ves bolehen in nadležen naveličal ponižujočega beračenja od hiše do hiše ter si vzel življenje. Pri njem so našli naslov njegovega sina

in hčerke. Vse kaže, da sta pozabila svojega očeta.

Tudi banovinski zdravnik g. dr. Korun iz Soštanja je ugotovil, da si je ubožec vzel življenje iz skrajne obupanosti. Za take ubožce bi moralo biti pri nas boljše preskrbljeno. Ne bi se smelo dogajati, da se človek, ki je vse življenje garal, na stara leta potika okrog ves obupan in prosi za živež, ki bi mu pripadal sam po sebi, saj je v mladih letih delal in vršil svojo dolžnost. Žalostno je v tem primeru tudi dejstvo, da sta sin in hči puščala očeta v taki bedi.

Koliko Kotnikov iz Topolšice imamo še v dravski banovini, kjer že davno ne bi smelo biti niti enega več!

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Marmelada iz breskev. Čisto zrele breskve Brez koščic pretlači skozi sito. Vmes skuhaj enako težo sladkorja, nato prideni breskovo kašo in skupno kuhaj, da se zgosti. Ko se ohladi, deni v kozarce, zalij z oljem in čisto ohlajeno poveži s pergamentnim papirjem.

Razrezani strožji fižol. Mlade stroke očisti debelejših vlaken, potem jih razreži na koščke in z nekoliko sirovega masla skuhaj v vodi, da se zmehčajo. Zalij jih s kislom smetano in zgosti z moko. Dodaj tudi malo limonovega soka.

Dušeno korenje. Korenje olupl in zreži na debele rezance, ki jih nato daš v kozico na mast s soljo in nekoliko sladkorja ter jih dušiš, da se zmehčajo. Med dušenjem jih zalijvaj z mlačno vodo ali slabšo juho. Ko je ko-

renje mehko, ga zgosti z žlico. bolj bledega podmetka in prevri, da se zgosti. Korenje mora biti sladko.

Jabolčna strd. 12 olupljenih debelih jabolk, ki jim prideniš limonovo lupino, kuhaš do mehkega v majhni količini vode. Nato pretlačiš v skledo. Potem vzameš pol kilograma sladkorne sipe, dodaš sok ene limone in 30 gramov razmehčane želatine, mešaš, da se speni, priliješ malo ruma in še sok treh limon, napolniš s to snovjo posebno posodo in daš na hladno, da se strdi.

Praktični nasveti

Preveč soli uživati ni zdravo. V nekaterih gostilnah so jedi tako slane, da morajo ljudje piti, s čimer se zaužita sol razstopi in razredči. Zdravniki pravijo, da koristi človekemu telesu največ pet gramov soli dnevno. Preveč soli pa škoduje človekemu telesu, kaj učinkuje škodljivo na ledvice. V litru človeške krvi je navadno pet gramov kuhinjske soli, in sicer tudi tedaj, če zaužijemo več soli, kakor smo je vajeni. V takem primeru mora človeško telo presežek soli izločiti s pomočjo vode. Če jemo zelo slane jedi, postanemo žejni. Za vsake tri grame odvišne soli potrebujemo eno liter vode za izločenje te soli. To pa pomeni nepotrebno obtežitev ledvic. Mnoge jestvine imajo sol že v sebi, tako da ji ni treba soliti. Tako ima prekajeno meso dovolj soli. Med sočivjem imajo na primer paradižniki v sebi dovolj lastne soli.

Če slabo spiš. Preden greš spat, vtakni nekajkrat zaporedno noge v mrzlo vodo. To te nekako pomiri, da v postelji laško hitro zaspiš.

Zdravilo za rane z nožem. Prav doba je za take rane arnika, namočena v čistem špirtu. Rano moraš najprej dobro zmiti, nato deneš nanjo čisto platno, namočeno v arniki. Glavno je pri ranah sploh, da jih varuješ nesnage.

Potniško letalo se je ponesrečilo z vsemi potniki

Prejšnji četrtek 22. t. m. je zjutraj kakor po navadi odletelo Aeroputovo letalo s potniki iz Zagreba proti Splitu. Med potjo pa je nenadno izginilo. Ko so ga iskali, se je nepričakovano razširila vest, da so ga našli in da so vsi potniki zdravi. Žal se je ta vest izkazala za neresnično. Tedaj je letalo že le-

žalo razbito v pečinah gorovja Velebita pri Gospiću, okoli letala pa so bila raztresena trupla nesrečnih potnikov.

Ponesrečeno letalo je našel v petek kmet Milan Vitas iz Počitelja. Bil je na sejmu v Gospiću in tam slišal, da je razpisana nagrada 10.000 dinarjev za tistega, ki bi od-

EMILIO SALGARI

13

IZGNANCI

Takoj se je vrgel kup roparskih živali na še drgetajoče truplo. V trenutku je bil plen požrt. Zamudniki, ki niso dobili nikakega deleža, so zdaj zasledovali trojko.

»Preklete zveri!« se je jezil Dimitrij. »Za vas imam še svinca!«

»Ali misliš, da so naši konji že utrujeni?« je vprašala Marija voznika.

»Doslej še niso.«

»Ali bodo zdržali do jutra?«

Fedor je okleval z odgovorom.

»Povej resnico!«

»Do sončnega vzhoda sta še samo dve uri. Snežni metež pa ne popusti. Bojim se...«

»Kako daleč imamo še do Katulika?«

»Še petnajst verst.«

»Ne pozabite, da nas bodo morda tam prijel«, je pripomnil Dimitrij.

»Če bi našli kakšno skrivališče, bi se tam ustavili. Toda stepa je samotna in prazna.«

»Gorovje ni daleč«, je rekel tolažeče voznik. »Sajanske gore imajo mnogo jam.«

»Ali morda poznaš kakšno? Če jo poznaš, nas hitro povedi tjakaj!«

»Celo več! Vprašanje je samo, ali nas bo led po močvirju lahko nosil.«

»Moramo čez led, ni drugega izhoda!« je odločno rekla Marija.

»Dobro! Torej naprej!«

Živali so pod Fedorjevim bičem zdajci krenile na desno, pri čemer so zadele v eno od kolov kraj ceste Vladimirke. Sko-

raj bi bile prevrnile potnike iz trojke.

Ozemlje ni bilo čvrsto in enakomerno. Pod snežno odejo skrita trava se je vdajala, tako da se je trojka pogosto pogreznila.

»Dolgo ne bo trajalo, pa nas bodo volkovi spet dohiteli!« je dejal Dimitrij Mariji.

»Bomo pa spet streljali!« je bil pogunjen odgovor. »Fedor, kako daleč je še do skrivališča?«

»V eni uri bomo dospeli tjakaj.«

Trojka je nadaljevala hitro vožnjo. Prišli so že v močvirnato pokrajino. Močvirja in majhna jezera z neravnimi bregovi so se menjavala, kar je povzročalo odskakovanje vozila. Bila je nevarnost, da se ne bo trojka zdaj zdaj prevrnila in razbila.

Konji dirkači so ne glede na slabo pot nevzdržno tekli. Zdelo se je celo, kakor bi jih to še podžigalo v teku. Beli od snega, ki je padal v gostih kosmih izpod neba, in z grivo, naježeno od strahu pred volkovi, so dirjali naprej zdaj zdaj raskavo rezgetaje. Saj so jim bili za petami volkovi, katerih strahotno škrtanje z zobmi jih je bolj podžigalo v teku kakor voznikov bič.

Bila je divja slika, ko je hitela trojka v snežnem metežu po širnih dolinah Sajanskega gorovja.

Čez četrt ure pa se je divja vožnja ustavila. Eden izmed stranskih konj je bil padel čez rob zmrzlega jezera in potegnil srednjega konja s seboj.

Potniki v trojki so prestrašeni zakrčali. Vsi trije so padli v sneg.

Dimitrij se je prvi vzdignil in zgrabil za puško, ki je zdrsnila iz njegovih rok. Tudi konji so se takoj pobrali in hoteli kar s praznim vozilom oddirjati. Toda voznik je bliskovito skočil za njimi in zgrabil srednjega konja za brzde.

V tem trenutku so se približali volkovi. Dva najbližja sta se vrgla na Dimitrija, medtem ko je tretji skočil enemu izmed stranskih konj za vrat.

Poljak ni niti za trenutek izgubil duševne prisotnosti. Strel iz puške je podrl enega izmed napadajočih volkov na tla. Drugega je treščil s puškinim kopitom, da je z razbito lobanjo cepnil v sneg.

Voznik je priskočil medtem napadenemu konju na pomoč. Udaril je volka z bičem s tako silo po glavi, da je divje zatulil in pustil svojo žrtev. Zbežal pa ni, temveč se je hotel vreči na Fedorja. V tistem trenutku je odieknil strel in zadel zver v glavo.

Bila je Marija Fedorovna, ki je ustrelila. Dimitrij je naravnal sani.

»Hitro na kozla!« je vzkliknil vozniku. Bil je skrajni čas.

Še trenutek bi bili oklevali in vsi bi bili žrtve volkov.

Celo krdele volkov se je pojavilo pred njimi v oddaljenosti komaj nekaj korakov.

Medtem ko so se najsprejnejši volkovi vrgli na svoja ubita tovariša in ju začeli žret, so drugi naskočili trojko.

Tedaj je Fedorju šinila v glavo rešilna misel in vrgel je drugo vozno svetilko na zverem. Ko so volkovi videli letečo svetilko, so se razpršili.

kril letalo. Tedaj se je spomnil, da je videl prejšnji dan nad Počiteljem krožiti letalo in da je pozneje z drugimi kmeti slišal močan pok. Hitro se je vrnil domov in šel na Velebit, kjer je res našel kakih 15 km od vasi Medka razbito letalo. Hitro je najdbo javil oblastvom.

Vitas pripoveduje, da je videl letalo kakih 500 m visoko nad domačo vasjo. Bilo je jasno, da je zablodilo. Krenilo je čez Velebit. Čez nekaj časa so pa zaslišali kmetje strašen pok nad Velebitom in takoj so mislili, da se je morala pripetiti nesreča. Letalo je najbrž hotelo preleteti neki vrh in se je vanj zaletelo. En del letala je namreč ležal na drugi strani vrha, drugi del pa na tej strani proti vasi Medku. Tam, kjer se je razlil bencin, je vse zgorelo, ogenj pa ni zajel nobenega trupla, ker so bila razmetana daleč naokrog. Udarec letala ob skalo je moral biti strašen, ker se je letalo razbilo na kose.

Dopisnik nekega zagrebškega lista, ki se je mudil na kraju strašne nesreče, opisuje svoje vtiske takole:

»Prizor, ki sem ga zagledal pred seboj, je bil grozen. Daleč naokrog razmetani so ležali kosi letala in človeških trupel. Vodja letala je moral izgubiti pregled in je krenil od Medka proti Brušanam. Tam je obrnil letalo proti Velebitu. Pri vrhu Mali Visočici se je letalo najbrž obrnilo od zapada proti vzhodu. Ker je bil vrh Velebita v megli, vodja letala ni ničesar videl, pa je zadelo letalo ob drevje, tako da sta se odtrgala motor in kos krila. Z motorjem je treščil na tla tudi vodja letala pilot Striževski. Ostali del letala je padel v bližno dolino. V tem delu so bili radiotelegrafist Petrovič in trije potniki. Tretji del letala je vrglo na vrh Male Visočice, kjer je treščil ob skalo. Tu so obležali mrtvi dva moška in dve ženski. Nega moškega in eno žensko je vrglo še 50 m naprej. Trupel sploh ni bilo mogoče spoznati. Le po obleki, legitimacijah in drugih predmetih so mogli prepoznati žrtve.

Na kraj nesreče je prišla vojaška komisija iz Zagreba z več sorodniki ponesrečenih potnikov. Žrtve nesreče je prenesla vojaška četa iz Gospića na konjih do vzhodja Velebita, odkoder so jih potem dalje odpravili. Dohod do kraja nesreče je zelo težaven, ker se je treba plaziti skozi goščavo, v kateri ni nikake steze. Od vzhodja Velebita do kraja nesreče potrebuje dober planinec tri in pol ure.

Po legi razbitega letala se da sklepati, da

bi bilo šlo vse gladko, če bi bilo letalo letelo samo 10 m višje. Gorljivi deli letala so zgoreli razen nekaterih sedežev. Prtljaga potnikov je ostala po večini nedotaknjena. Po skalah so ležale razmetane kopalne obleke, perilo, doze za puder, ščetke in drugo, vse seveda raztrgano in uničeno. To ni moglo zgoriti, ker je odletela prtljaga potnikov iz letala, še preden je nastal požar. Krila razbita letala na vrhu Male Visočice se dobro vidijo s ceste Zagreb—Split. V Gospiću je pripelo več mrliških voz, s katerimi so prepeljali trupla.

Poleg pilota Vladimira Striževskega in radiotelegrafista Dušana Petrovića so se ponesrečili z letalom v skalovju Velebita zagrebški odvetnik dr. Miroslav Vranić z ženo Nado, švicarski književnik dr. Waldhausen z

ženo, tajnik francoskega poslaštva v Beogradu Maurice Peyregne, zagrebški lastnik veletrgovine z usnjem Albert Hertman, lekarnar Dragutin Weinberger iz Zagreba, ga inž. Mira Rechnitzerjeva iz Zagreba, 22letna absolventka trgovske akademije Vita Ottoničar iz Ljubljane in baže en otrok, za katerega pa še ni dognano, čigav je bil.

Vita Ottoničarjeva iz Ljubljane se je tokrat prvič vozila z letalom. Namenjena je bila v Dalmacijo, kamor jo je bila povabila ga. inž. Mira Rechnitzerjeva. Vesela je šla na pot, ki se je tako žalostno končala. Za njo žalujejo mati, ki je vdova po poštmem uradniku, brat in sestra. Rajnka Vita je bila splošno priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Njeno truplo s oprepeljali v Ljubljano in ga pokopali pri Sv. Križu. Bodi ji ohranjen blag spomin.

Predpotopna orjaška žival z dvema repoma

V mestu Leopoldvilleu v Belgijskem Kongu so našli delavci pri kopanju temeljev za neko novo zgradbo ostanke velikega okostnjaka. Ko so oblastva za to izvedela, so sama prevzela nadaljno odkopavanje. Ko je bil okostnjak čisto odkopan, so ugotovili, da je to ostanek neke velike, doslej neznane predzgodovinske živali. Zanimivo je zlasti to, da se je hrbtnica tega velikana na koncu delila v dva dela, tako da je imela žival dvojni rep.

Znanstveniki so takoj začeli preiskovati okostnjak in ga bodo skušali sestaviti. Domačini, ki so opazovali izkopavanje, trdijo, da najdejo večkrat slične kosti. Oblastva so zato razglasila med domačini, naj prinesejo take kosti, če jih kaj imajo, seveda za plačilo. Dva dni po razglasu so nanosili velik kup kosti. Po natančnejšem pregledu pa so dognali, da ne izhajajo vse od najdene živali, temveč tudi od raznih drugih predpotopnih orjaških pošasti.

Daleč v vesoljstvu se je razpočilo neko sonce

Opazovanja v zvezdarnah v Hamburgu in Sonneburgu so ugotovila, da se je dogodila nedavno v vesoljstvu nesreča velikanskega ga obsega. Razpočilo se je neko sonce na Rimski cesti. To sonce, ki je bilo enako veliko kakor naše, se je razpočilo in razletelo, kakor pravi poročilo, zaradi razpadanja atomov. Zavaljo velikanske sile, ki se je razvila, je zunanja plast tega sonca odletela

v vesoljstvo s hitrostjo več milijonov kilometrov na uro na vse strani.

Ako bivajo na kaki zvezdi v bližini tega sonca živa bitja, so lahko ves dogodek bolje videla, kakor smo ga videli na zemlji. Biti je moral to strahoten prizor. Iz snovi, ki se je tako razletela na vse strani, nastanejo lahko nova nebesna telesa.

nje. Vsako minuto je vprašala, ali se že vidi skrivališče, ki so ga iskali.

Trojka se je peljala zdaj skozi veliko, široko dolino, obdano od vseh strani od zasneženih, s smrekami poraslih gričev. Kmalu se je dolina zožila in se kakor kača vila v višino Sajanskega gorovja, katerega visoki, beli vrhunci so se že videli v jutrnem svitu.

Fedor je prežal na desno in levo stran, vendar ni mogel na vzhodju skalnih sten nikjer odkriti vhod v kakšno jamo.

Volkovi so postajali čedalje drznejši. Nekaj izmed njih je hotelo skočiti celo v notranjost sni, toda revolverski streli so jih ubili.

Strašen trenutek napada vsega krdela se je bližal. Roparske zveri se niso več bale krogel. Bilo je torej brezupno, še dalje se jim ustavljati.

Strašna smrt se jim je obetala. Morda jih je ločilo od smrti samo še nekaj minut.

Marija je zdaj postala nemirna. Smrtna biedica je pokrila njen lepi obraz, mrzel pot ji je stopil na čelo.

Poljak je to opazil in ji je začel mirno prigovarjati.

»Kar streljajte naprej, gospodarica! Nismo še izgubljeni!»

»Ali bodo konji še vzdržali, Fedor?»

»Namesto odgovora je voznik veselo vzkliknil. Konji so namreč bili krenili na levo in dirjali proti skalni steni, na kateri so visele ledene sveče. V tistem trenutku je zapeljala trojka v jamo, kjer je tako nenadno obstala, da so potniki padli drug preko drugega.

Zdaj so tudi zveri dospеле do jame in hotele vdreti vanjo.

Medtem ko sta Marija in Dimitrij spet streljala, da bi zadrževala zveri, je bil Fedor

v nekaj trenutkih nanosil pred vhod dračja in ga zažgal.

Plameni so planili iz smolnatih vej v zrak in vrgli kričečo svetlobo na volčje krdelo, ki se je prepiašeno umaknilo.

21. poglavje

MED VOLKOVI IN MEDVEDI

V trenutku največje nevarnosti odkrito skrivališče je bila naravna jama, ki se je razprostirala globoko v granitno skalo. Bila je tako visoka, da niso videli stropa in imela je številne hodnike, ki so držali v notranjost gore. Vhod je tvoril obok, ki je bil toliko razsežen, da je mogel voznik s svojo trojko udobno speljati skozenj.

Najbrž je jama že mnogim drugim služila za zatočišče. Menda domačinom Buratom iz Transbajkalije ali pa beguncem iz rudnikov. Ostanke kosti, sledovi gorišč in znatna zaloga suhega smrečja so kazali na to.

Cisto varno pa to skrivališče ni bilo, ker bi bil široki vhod omogočil vdor volkovom, če bi naenkrat ne imeli več goriva za ogenj. Ker je bilo na tleh povsod dosti kamenja, ki je najbrž padlo s stropa, so začeli misliti na zgradbo barikade, ki se je dala lahko braniti.

»Zveri bodo, upajmo, kmalu izgubile potrpežljivost in nas pustile pri miru«, je rekel Dimitrij. »Če jih ne bo dnevna svetloba pregnala, imamo tu še dosti drv do večera!»

»A kaj potem?« je vprašala Marija.

»Potem se bomo zabarikadirali ali pa poiskali boljše skrivališče v tej jami. Rad bi malo preiskal globino jame.«

»Dolgo se tukaj ne moremo zadrževati! Ali si že čisto pozabil na kozake? Ko bodo pre-

svetel predmet, od katerega se je močno bleščal sneg, so prestrašeni obstali.

Zavaljo zbežanosti zveri se je med potniki in volkovi razdalja povečala za kakšnih 50 metrov.

Marija in Dimitrij sta držala puški pripravljene za strel.

Tedaj je krdelo znova pridirjalo proti vozilu.

Več strelav je po vrsti odjeknilo. Šest do osem zveri se je zadetih od krogel valjalo v snegu.

Spet je sledil isti prizor. Medtem, ko so eni planili na ranjene in ubite zveri, so drugi sledili trojki.

Mlada Poljakinja in njen sluga sta nepretrgano streljala. Strah so sledili strelom in dobro so zadevali. Medtem je branil voznik svoje konje z bičem, s katerim je divje bil po najdrznejših napadalcih.

Splašeni konji so tekli ko blazni. Hropeli so in se tresli. Dolgo ta beg ni mogel trajati. Že večkrat je srednji konj omahnil in se je samo še spričo voznikovega priganjanja držal pokoncu.

Njegov padec bi pomenil zanesljivo smrt vseh treh potnikov. Prav nihče ne bi ušel zobovju zveri.

Pogumna deklica je ostala hladnokrvna, čeprav je nevarnost naraščala od minute do minute. Naslonila se je bila na voznikovega kozla, da je ne bi neprestano odskakovanje trojke po neravnem ozemlju vrglo z vozila, in je brez prestanka mirno streljala v volčje krdelo. Včasih je vzela tudi revolver. Noben njen strel ni zgrešil cilja.

Samo njen glas je izdajal neko razburje-

Največje letalo sveta tehta 400 metrskih stotov

V nekem portugalskem pristanišču se spu-šča ob določenem času na morje ogromno vodno letalo, največje letalo sveta Boeing 314. Ni še dolgo tega, ko so veljale ladje za najzanesljivejšo zvezo med Ameriko in Evropo. Zdaj je prevzelo to vlogo letalo, ki mu ne morejo do živega niti podmornice. Že nad leto dni je to letalo v službi Vseameriške zrakoplovne družbe.

Dve leti so gradili to orjaško letalo, potlej so ga na temeljito preizkusili. Šele, ko so ga vsestransko pregledali, je dobilo dovoljenje, da sme letati čez morje. V Ameriki namera-

vajo zgraditi še pet takih zračnih velikanov. Tudi posadko so zelo skrbno izbrali. Orjaško letalo tehta 400 metrskih stotov in je zgrajeno v dveh nadstropjih, ki sta zvezani med seboj s stopnicami. V letalu je 18 prostorov, razen tega pa še štirje prostori za motorje. Letalo je dolgo nad 38 metrov, čez krila pa široko 48 m. Čez dan ima v njem prostora 74 potnikov, ponoči pa 40, kajti potniki v letalu lahko tudi spe. Posadka šteje osem mož. Razen potnikov lahko vzame letalo s seboj 5000 kg pošte in blaga. Največja hitrost letala je okrog 300 km na uro.

Divje zveri izumirajo

Orožje in razum sta pomagala človeku, da je začel izpodrivati divje zveri in da jih je skoro že iztrebil. Mnogo je primerov, ko morajo biti divje zveri zaščitene s posebnimi zakoni, sicer bi sploh izginile. Najslabše se godi velikim zverem. Manjše zveri se še nekako lahko skrivajo v bližini človeških bivališč.

Neki angleški lovec je zbral zanimive podatke, iz katerih je razvidno, da živi v Afriki samo še do 12.000 levov, ki so zadnji zastopniki tega živalskega rodu. Tudi tigrov, živčnih v Indiji, ni dosti več. V vsej Indiji jih je ostalo še okrog 16.000.

Razmerno več je na svetu medvedov, ki pa se zadovolje tudi z rastlinsko hrano. Zato torej niso čiste zveri, ki žro le meso. Medvedov je na svetu še okrog 24.000. Pri tem pa niso všteti beli medvedi, ki se hranijo iz-

ključno z mesno hrano. Zanimivo je, da živi večina medvedov na ozemlju starega sveta. V Ameriki živi v prosti naravi samo še nekaj sto sivih medvedov, ki so največja medvedja vrsta.

Življenjska pot divjih zveri v primeri s človekom ni dolga. Lev živi največ 15 let. Povprečna stanost levov pa znaša samo 11 let. Nad 10 let star lev si težko išče hrane in njegova pot za plenom je zelo težavna. Razmerno daljša je življenjska pot tigra, ki živi do 18 let. Tiger se pa zna bolje prilagoditi življenju tudi tam, kjer so ljudje gosteje naseljeni. Stari tigri so ljudem mnogo nevarnejši od mlajših. Medved živi 18 do 20 let in tudi postane človeku nevarnejši v starejših letih. Največjo starost dosežejo beli medvedi, ki žive 25 do 30 let.

× **Granate daljnostrelnih topov so neprijetnejše od letalskih napadov.** Po poročilih švedskih listov je povzročilo nedavno streljanje nemških daljnostrelnih topov med angleškim prebivalstvom mnogo večje razburjenje kakor pa ga povzročajo letalski napadi. Mesto Dover, kamor so Nemci streljali, bodo najbrž izpraznili. Škoda, ki so jo povzročile granate nemških daljnostrelnih topov v Dovru, sicer ni videti velika, toda prebivalstvo splošno zatrjuje, da so granate mnogo bolj neprijetne kakor letalski napadi. Skoro polovica prebivalstva je Dover že zapustila.

× **Angleži imajo novo vrsto bombnikov.** Angleški listi poročajo, da bo angleško letalstvo kmalu dobilo novo vrsto bombnikov, ki so zelo hitri in veliki. Kljub temu, da bodo bombniki zelo veliki, bo vodstvo teh letal lažje, kakor pa je vodstvo drugih letal. Ti novi bombniki so prave zračne križarke in so jih zgradili v Kanadi.

× **Sovjetska Rusija ima 49 narodov.** Po najnovejših ruskih podatkih živi v Sovjetski Rusiji 49 narodov. Najmočnejšo skupino predstavljajo Velikorusi, ki štejejo 99 milijonov ljudi, to je 58 odstotkov vsega prebivalstva. najmanjši ljudski drobci pa pred-

spali svojo pijanost, nas bodo spet zasledovali. V svoji jezi bodo vsega sposobni!»

»Prav imate«, je menil Poljak. »Storili smo žal veliko neumnosti!»

»Kakšno pa?«

»Vse njihove konje bi bili morali prepustiti volkovom! Trije konji, ki so ostali, najbrž tečejo zdajle za našo sledjo.«

»Ali misliš, da nas bodo odkrili?«

»Gotovo!«

»Toda burja in sneg sta zbrisala vso sled!«

»Ne povsod. Poznam kozake, te stepne sirove, in vem, kako vztrajni in maščevalni so!«

»Potem bi bilo najboljšo, da čim prej zapustimo ta kraj.«

»Nekaj ur pač lahko še varni počivamo. Zelo ste utrujeni, gospodarica, zato potrebujete počitka.«

»Ne tajim, da sem trudna.«

Dimitrij je vzel iz trojke veliko, črno medvedjo kožo in volneno odejo ter razprostrl odejo na varnem mestu v jami.

»Kar ležite. Fedor in jaz bova menjaje se stražila.«

Marija se je vrgla na odejo in se pokrila s kožo. Revolver in puško je položila poleg sebe.

Medtem ko je voznik držeč puško med nogami sedel pri ognju in pazljivo zasledoval gibanje volkov, je vzel Dimitrij velik, goreč kol, ki je žarel kakor bakla, in se napolnil z njim v notranjost jame.

»Rad bi videl, ali je tu še kakšno zatočišče, ki bi bilo varnejše«, je mrmral. »Kozaki lahko pridejo hitreje, kakor si mislimo.«

Ko je opazil neki hodnik, ki je bil videti

prostornejši, se je napolnil vanj stalno držeč v rokah revolver.

Zelo visoki hodnik se je vil ob gori in je bil tako širok, da bi se lahko po njem peljala trojka.

Od zunaj se je slišalo tuljenje ledene burje, toda v jami je bil mrzav milejši, še posebno toplo je bilo v tem hodniku.

Gladke stene hodnika so sestajale iz črnega granita z bleščečimi se žilami. Stropni obok je bil tako enakomeren, kakor bi ga bila napravila človeška roka.

Dimitrij je bil prehodil že kakih 100 metrov hodnika, ko mu je nenadno udaril v nos vonj po pokvarjenem mesu.

»Kaj pomeni to?« se je vprašal. »Ali so v jami kakšne živali? To nam še manjka, da bi bili zdaj morda oblegani na eni strani od volkov, na drugi pa od medvedov.«

Prijel je čvrsteje revolver in visoko vzdignil goreči kol, nato pa je z največjo previdnostjo korakal dalje.

Po kakšnih 10 korakih je prispel v neko drugo, manjšo jamo, ki je imela okroglo obliko. Iz stropa te jame je prihajala svetloba.

Skozi to odprtino je padal sneg v jamo in se kopičil sredi prostora. Bleščeče belo se je odbijal sneg od zelo črnega kamenja.

Poljak je oklevaje obstal. Neznosen smrad je vladal v tej jami. Zdaj je Dimitrij zapazil kup kosti, kose kož in repove volkov, lisic in drugih živali. Pravkar se je hotel obrniti, ker se mu tu ni zdelo varno, ko je zdajci zaslišal votlo godrnjanje, ki je prihajalo s skrajnega konca prostora.

Pogledal je pozorneje in opazil temne sence, ki so se počasi premikale proti njemu. Bilo jih je kakšnih pet.

stavlja 20.000 Asircev. Malorusi so z 28 milijoni duš na drugem mestu, Belorusi s 5,2 milijona na tretjem, Ujbeki s 4,8 milijona ljudi na četrtem in tako naprej. Zidje so z okroglo tremi milijoni ljudi (1,78 odstotka vsega prebivalstva) na sedmem mestu. Kako pisana je družina narodov v Sovjetski Rusiji, spoznamo zlasti tedaj, ko beremo kopico neznanih in čudnih narodnih imen. Na 22. mestu so na primer Komijci z okrog 400.000 pripadniki, dalje Karakalpaki s 185.000 dušami, Adigejci in Karačajevci, ki štejejo okoli 80.000 duš.

× **Gibraltar hočejo napraviti za otok.** Po vesteh iz Španije utrjujejo Angleži Gibraltar z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Poleg drugega si tudi prizadevajo, da bi napravili prekop, ki bi ločil Gibraltar od suhe zemlje. Oporišče Gibraltar bi na ta način dobilo značaj otoka, kar bi braniteljem trdnjave posebno v zdajšnjem času lahko koristilo.

× **Koliko časa traja potres.** Mnogi ljudje menijo, da je sila kakšnega potresa odvisna od njegovega trajanja. To je zmotno. Potres, ki traja samo dve sekundi, lahko povzroči dosti večjo nesrečo kakor takšen, ki traja cele tedne ali pa mesece. V Peruju so imeli pogosto potrese, ki so trajali po več mesecev in niso napravili nobene škode. Seveda ni šlo za neprekinjene potrese. So dežele, kjer se potresi redno ponavljajo in trajajo z majhnimi presledki šest do deset mesecev. Najkrajši potresi trajajo eno do tri sekunde, in baš ti so najhujši. Na Siciliji je strašen potres v petih sekundah uničil Messino in 60.000 človeških življenj. Zadnji potres v Anatoliji tudi ni bil daljši in je terjal tisoče žrtev.

× **Bolgarska zemlja bi lahko več rodila.** Te dni je bolgarski minister za kmetijstvo izjavil, da se bolgarska vlada prizadeva izboljšati rodovitnost bolgarske zemlje. Rodovitnost zemlje pa se da povečati najučinkoviteje s tem, da vlada preskrbi bolgarskim kmetom dobrega umetnega gnojila. Minister je poudaril, da je bilo doslej v Bolgariji obdelovanje zemlje preveč preprosto, posebno kar se tiče gnojenja. Vlada bo omogočila, je dejal, rogoje za boljše gnojenje in bo povečala zlasti uvoz umetnih gnojil. Glede na to se je že začela pogajati z Nemčijo, odkoder bi Bolgarija lahko dobivala dovolj umetnih gnojil. Bilo pa bi vendarle preveč drago, če bi morala ves umetni gnoj uvažati iz tujine, zato je vlada začela misliti tudi na to, da se doma zgradi nekaj tvornic za umetna gnojila.

Ceprav je bil Poljak pogumen, mu je vendar strah, ko je zagledal te molče se bližajoče postave, privabil pot na čelo.

Razumel je, da je prišlo njegovo življenje na tehtnico. Hitro je stekel v hodnik nazaj, in se skrtil za neko skalo. Goreči kol, ki ga bi ga mogel izdati, je bil odvrget, zato pa je napol petelinček na revolverju.

Pet temnih postav se je kmalu priplazilo do kupa snega. Zdaj je videl Dimitrij, s kakšnimi sovražniki je imel opravka. Bila je polnoštevilna medvedja družina, in sicer iz plemena torkvatijev.

Medvedi so gotovo spali in jih je svetloba bakle zbudila, saj medvedje navadno vso zimo napol ali čisto prespijo.

Poljak, ki se je bal, da medvedje niso po večmesečnem postu morda dobili teka na človeško meso, je naglo zbežal.

Voznik je planil prestrašen pokoncu, ko je njegov tovariš čisto brez sape pridirjal nazaj. Morala se je bližati nova nevarnost.

Ko je Dimitrij, ki ga sicer ni zlahka kakšna reč spravila iz ravnotežja, povedal zgodbo o svojem srečanju z medvedi, sta oba premišljala, kaj bi bilo storiti.

Gospodarice še nista hotela zbuditi.

»Poskusiva se medvedom postaviti po robu!« je rekel Dimitrij.

»Da, če bi bila samo dva! Toda kako se boš boril proti petim. Pravijo, da se torkvati ne bojijo ljudi.«

»Zažgiva ogenj v hodniku. Vse divje zveri se bojijo močne svetlobe.«

»Pa saj imamo drv komaj za ogenj zunaj pred vhodom,« je menil Fedor.

(Dalje)

× Samo beda bo zmagala. Francoski zunanji minister Baudoin je izjavil, da je bila Francija poražena, ker ni zaslužila zmage. Francija ve, da ne bo osvobojena s pomočjo Anglije, kajti Francija se mora sama dvigniti iz svoje nesreče. Churchill je pozval ves svet, naj se vojskuje brez usmiljenja do konca. Baudoin misli, da bo po taki vojni samo beda tista, ki bo prava zmagovalka.

× Drevo, ki žre druga drevesa. V nepalskih džunglah imajo drevo, ki druga drevesa požira. To je tako zvani sajmal ali volnevo drevo. Seme tega drevesa prenašajo ptice na druga drevesa, kjer včasih obstane in prične kiliti. Iz kali se spušta nekakšna korenina navzdol in požene vejo, ki zraste iz nje spet nova veja. Tako prepletejo sajmalove veje počasi gostiteljsko drevo, ga izsrkavaajo in uničijo, dokler ne ostane na njegovem mestu lep sajmal z žarečo belo, gladko skorjo in čudno oblikovanim deblom.

× »Mrtvec« je pokopal zdravnika. V neki vasi blizu Varšave se je pred kratkim zgodil primer navidezne smrti, ki ga pa vsaki zdravnik ni spoznal. Zdelo se je, da je kmet Jozef Kozłowski mrtev, in zdravnik je izdal dovoljenje, da ga pokopljejo. Po starem običaju je neki sorodnik ponoči stražil ob krsti, ko se je ta nenadno z velikim ropotom odprla in je iz nje stopil Kozłowski živ in zdrav, samo malo prepadel nad dogodkom, ki ga je bil doživel. Kaj je mogel sorodnik storiti drugega, kakor da je v grozi pokazal pete. A kaj je mogel Kozłowski po svojem »vstajenju od mrtvih« storiti drugega, kakor da je stopil v kuhinjo, kjer je bilo že pripravljeno žganje za pogostitev pogrebcev, in je najbližjo steklenico nagnil tako, da jo je izpil. Tri dni pozneje so pokopali zdravnika, kajti ko so mu sorodniki privedli moža, ki je vstal od mrtvih, ga je zadela kap. Kozłowski je bil med tistimi, ki so nosili krsto — krsto, ki je bila prav za prav njemu namenjena.

× Čitanje v postelji ni škodljivo, če si naslonjen s hrbtom na vzglavje. O škodljivosti čitanja v postelji se je že pisalo. Mnogi mislijo, da je ta način čitanja nezdrav za oči, drugi spet trdijo, da očem sploh ne škoduje. Zdravniki, ki so to zadevo preučili, pa pravijo: V postelji lahko jemo in čitamo samo, če sedimo s hrbtom naslonjeni na vzglavje. Samo tako naše oči ne trpe. Nasprotno je pa čitanje v vodoravni legi skrajno škodljivo, kajti človeško oko je vajeno gledati naravnost. Pri čitanju leže se zenica izredno razširi, kar zelo škoduje očesu in tudi očesnemu živčevju.

× Petnajst sinov pri štiridesetih letih. V Peterstownu v Virginiji je neka žena, ki ima zdaj 40 let, rodila svojega petnajstega sina. Družina je brez hčera. Najstarejši sin ima zdaj 22 let, očetu pa je 49 let.

× Usoda posebnih dreves. Drevesa, ki pozni pozebejo, navadno posekamo in les porabimo za kurjavo. Takšno ravnanje pa ni vedno na mestu. Preiskave so dokazale, da je les posebnih dreves še vedno uporaben za mizarska dela, posebno če gre za les orehov, kešenj in hrusk. Takšnih dreves torej nikakor ne posekajmo za kurjavo, ker nam lahko prinesejo več koristi, če jih prodamo mizarskim obrtnikom.

× Kdaj je ženska najzanimivejša. Uredništvo nekega ameriškega lista je svojim čitateljem zastavilo vprašanje, v kateri dobi je ženska najzanimivejša. Višek lepe ženske je bil v času naših dedov pri starosti 20 do 25 let. Francoski romanopisec Balzac, ki je mnogo razmišljal o tem vprašanju, je prišel do zaključka, da je žena najzanimivejša pri tridesetih letih svojega življenja. Približno isto sodbo imajo Američani, ki so odgovorili ameriškega lista, da je ženska najzanimivejša med 30. in 35. letom svoje starosti. Za to starost se je izjavilo 80.000 čitateljev, medtem ko si je drugi največji odstotek bralcev izbral ženske v starosti 24 let, neka manjša skupina čitateljev pa se je celo izrekla za osemnajstletne mladenke.

× Izdelovanje piva je že stara umetnost, ki je znana vsem ljudstvom. Pivovarstvo, ki se je razvijalo prvotno v okviru gospodinjstva, je postalo zelo hitro važna industrijska panoga. Sprva so umevali pod pivom vsako pijačo, ki so jo pridobivali iz škrobnih nov. V starem veku so izdelovali dobro pivo

predvsem iz ovsa. Pomen piva pa je postal večji šele tedaj, ko so uvedli ječmen za njegovo glavno sirovino. Hmelj so začeli pridajati pivu mnogo pozneje.

× Ze Rimljani so gradili predore Najstarejši med alpskimi predori je predor skozi goro Mont Cenis, ki je dolg nad 12 km. Gradili so ga od l. 1857. do l. 1871. Simplonski predor, najdaljši v Evropi, dolg skoraj 20 kilometrov, so gradili od l. 1898. do l. 1905. Zgradili so ga prej kakor predor pod Mont Cenisom, čeprav je znatno daljši. Na predore naletimo že v najstarejših časih. To pa niso bili predori, ki bi služili prometu, temveč se je pretakala po njih samo voda. Plinij starejši piše o predoru, ki ga je dal zgraditi cesar Klavdij Tiberij Britanik. To delo je bilo baje tako sijajno, da ga ni bilo mogoče opisati. Ta predor je kopalo skozi 11 let 30.000 ljudi. V Pragi imajo zanimiv Rudolfovo podzemski rov, zgrajen ob koncu 16. stoletja. Po njem teče voda iz Vitave v tako zvane Kraljevske Ogore. Veliko gradbeno delo je bil predor pod Temzo v Londonu. Tu so prišli prvič do veljave stroji, ki jih je izumil l. 1823. Brunel. Zdaj se rabijo pri gradnji predorov najmodernejši vrtalni stroji in naprave, ki skrbje, da imajo delavci pod zemljo zmerom dovolj zraka in da jim ni prevroče.

× Žitna letina v Rusiji dobra. Po vesteh iz Moskve je letos žitna letina v Rusiji dobra. Glasilo komunistične stranke »Boljševik« računa, da so letos v Rusiji pridelali toliko žita kakor leta 1937, ko je bil v tem oziru dosežen višek. Tedaj so tam samo pšenice pridelali sto milijonov ton.

× Stene imajo ušesa. V zdajšnji vojni se čisto omenja, da »imajo zidovi ušesa«. Ta izrek, ki se pojavlja v književnosti od začetka 16. stoletja, je zdaj pojasnjen po zaslugi nekega švicarskega zgodovinarja. Ko je kraljica Katarina Medici prišla na Francosko, je prinesla s seboj ne le preudarnost svoje rodovine, temveč tudi veliko mero nezaupljivosti. V Louvreu si je dala namestiti naprave, ki so ji omogočale prisluškovanje pomenkov, ki so se vršili daleč od nje. To prisluškovanje se je vršilo na osnovi posebnih naprav s pomočjo dimnikov. Tako se je nekega dne pojavil izrek, da »zidovi slišijo«. Katarina Medici je bila vedno poučena, kaj govore o nji drugi ljudje, in je po tem uravnavala svoje vladanje.

× Tudi stari Egiptčani so si barvali obrvi, in sicer z zeleno barvo. Tega pa niso delali zaradi mode, ampak iz praktičnih razlogov. Z barvanjem obrvi so si ščitili oči pred premočno sončno svetlobo.

× V mestih je več žensk kakor moških. Pri štetju prebivalstva v Nemčiji se je pokazalo, da je v vaseh do 500 prebivalcev mnogo več moških kakor žensk. Kakor hitro pa število prebivalstva kakega mesta postane večje, začne naraščati odstotek žensk. Tako pride v mestih s 3000 prebivalci 1040 žensk na 1000 moških. V mestih z 20.000 ali več prebivalci 1127 žensk na vsakih 1000 moških, v mestih s 100.000 ali več prebivalci jih je že 1196:1000. V Berlinu je razlika med ženskami in moškimi največja. Tam pride na vsakih 1000 moških 1223 žensk. Ta razlika se že zelo pozna. Sicer pa je znano, da je na celem svetu, ne samo v Nemčiji, v mestih več žensk kot moških. Zakaj s številom prebivalstva po mestih sorazmerno bolj narašča število žensk? Nemški znanstveniki pravijo, da je vzrok v tem, ker je v družbenem in gospodarskem pogledu za ženske bolj preskrbljeno v velikih mestih kakor na deželi. To da povzroča beg žensk v mesta.

× V zraku je padel iz letala in se spet ujel nanj. Letalski kapetan Headly iz Chicaga je imel v bivši svetovni vojni nenavadno srečo. Dne 6. januarja 1918. leta je letel z letalom nekaj tisoč metrov visoko nad nemškimi postojankami na zapadnem bojišču. Pri napadu na neko mesto je po nesreči padel iz letala, kakšnih 2000 m niže pa je spet sedel vanj. Čisto naključje mu je rešilo življenje.

× Največji mož na svetu je umrl. Robert Wadlow, znani velikan, ki je bil s svojo višino 2.63 m gotovo največji človek na svetu je umrl te dni v Manasteeju v Ameriki v starosti 22 let. Wadlow je obolel 4. julija. S palico

ali prav za prav s hodom, ki ga je uporabljal kot oporo za svojo silno težo, se je odrgnil nekaj na gležju in ta ranica se je zastrupila, da mu ni bilo rešitve.

× Zagonetna smrt lovca na biserne školjke. V japonski prestolnici Tokiju govorijo vsi ljudje o potapljaču Masaru Matsumi, ki je z ribiško ladjo šel na lov na biserne školjke. Pred otokom Darlejem se je spustil v globino morja. Pogreznil se je 75 m globoko. Čez nekaj časa je dal potapljač znamenit naj potegnejo kvišku. Toda pomorščakov se je čudno zdelo, da je Matsuma tako težak. Ustavili so dviganje in malo počivali. Nato so ga skušali znova potegniti iz vode. Spet se jim je zdela teža prevelika in spet so počivali. Čez nekaj časa so z združenimi močmi dvignili potapljaško napravo na površje in so se siln ozačudili, ko so opazili, da je potapljač med dviganjem izginil. Namestu Matsume so potegnili iz morja samo potapljaško čelado in oprsje in zvrhano košaro bisernih školjk. Nekaj potapljačevih tovarišev se je nemudno spustilo pod vodo, da bi poiskali tovariša, toda o njem ni bilo najti nikjer nobenega sledu. Domnevalo je, da je postal Matsuma pod vodo žrtev neznanе pošasti, ki ga je omrežila z lovkami in iztrgala iz potapljaškega oklepa.

× Vlomilec se je sam ujel. Neki tat je vdrl v stanovanje newyorškega trgovca Robertsona. Kar je le mogel, je pobral in jo poln zlatnine mahnil po hodniku proti veži, kjer pa se mu pot ni več zdela varna. Robertson je imel na hodniku postavljeno zelo zanimivo zbirko. Ob zidovih so stali zlati oklepi, po stenah je viselo staro orožje, na tleh pa so bili pritrjeni stari kitajski okovi, ki so bili tako narejeni, da so se sami zaprli, če je kaka noga stopila vanje. To se je na žalost pripetilo tudi nogi vlomilca. Na vse načine se je mučil in se poizkušal rešiti iz tega neprijetnega položaja. Okov mu je krepko držal nogo. Premišljal je, če bi pobegnil z okovi vred. Tudi to ni bilo mogoče, ker so bili okovi pritrjeni na betonsko ploščo. Ko je videl, da ni možna rešitev, se je mirno vdal v usodo in čakal. Trgovec Robertson je prišel dokaj pozno domov in se je zelo začudil, ko je zagledal v kitajski pasti tako veliko »miš«. Ker so ležali okrog njega raztreseni ukradeni zlati predmeti, ni bilo dvoma, kaj je ta možak delal v trgovčevi hiši. Vlomilec je trgovca spoštljivo pozdravil in mu razložil, kako se je vse zgodilo. Trgovec mu je priznal, da je imel v resnici nesrečen dan, vendar da ga to ne more ovirati, da ne bi poklical policije. To je tudi storil. Čez nekaj trenutkov je bil vlomilec že rešen neprijetnih starih kitajskih okov. Sam Robertson jih je snel, ker je imel ključ od njih. Takoj za tem pa je dobil vlomilec v zameno ne na noge, temveč na roke par lepih modernih jeklenih okovov.

× Japonci imajo čudne navade. Poleti pritiska na Japonskem tako huda vročina, da se ljudje skrivajo pred njo, kamor le morejo. Tudi potnikom na železnicah ne prizane. V vlakih ne odlože samo klobukov in čeljev, temveč tudi obleko, da se vozijo mnogi skoro nagi. Evropci se seveda temu čudijo, kajti na evropskih železnicah bi potnika kaj hitro pognali iz vlaka, če bi se v njem slekel. — Zanimivo je tudi gledati Japonce, kako jedo. Cmokajo namreč tako navdušeno, da se sliši daleč naokrog. S tem izražajo svoje zadovoljstvo z jedjo. Tudi pijačo požirajo tako, da se sliši vsak požirek. To je neke vrste vlijudnost.

× Mravlje so požrle misijonarja. Misijonar Bogossi se je sprehal po okolici Matade v Afriki. Bil je v spremstvu tamkajšnjega zamorskega domačina. Hotel je obiskati poglavarja plemena. Med potjo pa je nič hudega misleč, udaril s palico po nekem stebli. Takrat je šele opazil, da to ni bilo nikako steblo, ampak hiša termitov, neke posebne vrste mravelj, ki žive v Afriki. Domačin je zbežal, ko je zagledal prve termite, ki so bili razsrjeni zaradi razrušene hiše. Navalili so na misijonarja, ki se je tudi skušal rešiti z begom. Pa je že viselo na stotine in tisoče termitov na njem. Ko so mu strašne mravlje razgrizle obleko, so se spravile na njega samega. Misijonar je umrl do kosti zgrizen od termitov.

RADIO

Ljubljana

od 1. do 8. septembra

Nedelja, 1. septembra. 8.00: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Kvartet trobil. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10.00: Pevski in klavirski koncert (Vida Valjalova in Marta Osterc-Valjalova). — 11.00: Prenos promena nadnega koncerta vojaške godbe. — 12.00: Zlata Gjungjenčeva poje (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 16.30: Fantom (Ivan Martelanc). — 17.00: Kmetijska ura: Oskrba svinj (Hladnik Jakob). — 17.30: Pod lipo: Nastopijo Fantje na vasi, kvartet sester Stritarjevih in Stan-ko Avgust (harmonika). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Koncert Primorskega prosvetnega društva »Sloga« iz Kranja. — 21.00: Radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe z velesajma.

Ponedeljek, 2. septembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Iz operet (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 14.00: Poročila. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Izseljenjski kotichek. — 20.10: Ljudsko zdravje v Sloveniji: Umiranje dojenčkov (dr. Ivo Pirc). — 20.30: Pevski koncert »Ljubljanskega zvonca«. — 21.15: Prenos lahke glasbe z velesajma. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dobro voljo (radijski orkester).

Torek, 3. septembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Iz Mozartovega carstva (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Slovenski napevi (Friderik Lupša in radijski orkester). — 14.00: Poročila. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Gospodarska poročila (Drago Potočnik). — 20.10: Vzgoja k disciplini in svobodi (prof. Bojc). — 21.00: Koncert operne glasbe (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Narodne in umetne pesmi ob spremljevanju citer (Štefka Korenčanova in Vilko Skok).

Sreda, 4. septembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Pisan drobiž (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Duet harmonik (brata Malgaja). — 14.00: Poročila. — 18.30: Mladinska ura: O letenju v velikih višinah (Janko Colnar). — 18.45: Za krajši čas (plošče). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.10: O postanku in razvoju fotografije (Oskar Kocjančič). — 20.30: Koncert godbe 40. pehotnega polka Triglavskega. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Šramel-kvartet »Murnček«.

Četrtek, 5. septembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Zborovske pesmi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Veseli operetni zvoki (Dragica Sokova, Andrej Jarc in radijski orkester). — 14.00: Poročila. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Deset minut zabave. — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 20.30: Argentinske popevke (pel bo Crkveni Mirko, pri klavirju bo Eiletz Rudolf). — 21.15: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 6. septembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.15: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). Praznovanje rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. — 9.30: Prenos zahvalne službe božje iz stolnice. — 10.00: Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju (prenos iz Zvezde). — 12.00: Naša glasba (plošče). —

12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Svečani koncert jugoslovenske glasbe (radijski orkester). — 14.00: Poročila. — 14.10: Tedenski pregled Tujskoprometne zveze. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Za planince. — 20.10: Ženska ura: Učiteljica svetovalka kmečke žene (Angela Vodetova). — 20.30: Akademski pevski kvintet. — 21.15: Slovenski zvoki (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisana šara (plošče).

Sobota, 7. septembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Plošča za ploščo. — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Plošča za ploščo. — 14.00: Poročila. — 17.00: Otroška ura: Čarobni klobuk, lutkovna igra (člani radijske igralske družine, prenos iz velikega studia). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20.00: Zunanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: »Halo! Berite naš novi podlistek!« Življenjska pot časopisnega romana in njegovega avtorja. Izvajali bodo člani radijske igralske družine. Napisal in vodi Jožek. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

X **Kako daleč se vidi luč.** Plamenček vžgalice, kakor se zdi neznan, se vidi cel kilometer daleč. Svetloba navadne svetilke, kakršno uporabljamo pri domačih delih, seže že sedem kilometrov, medtem ko je videti razsvetljeno okno še v daljavi 20 km. Zariomet avtomobila je še pošastnejši. Njegova svetloba doseže daljavo 50 kilometrov.

Dopisi

ŠTRIGOVA. Ena izmed največjih tombol v Štrigovi je sokolska tombola, v čemer so se obiskovalci vsakoletne sokolske tombole že davno pričeli. Letošnja sokolska tombola bo v nedeljo 1. septembra ob 2. popoldne za sokolskim domom. Tombolska karta stane samo 2 din. Glavni dobiček je 2000 din, poleg tega pa je še 10 različnih tombol. Pridite!

Iz Prekmurja

Novo motorno brizgalno v Šalovcih so blagoslovili nedavno nedeljo. Nova brizgalna je velika pridobitev za kraj in njegovo okolico.

Drevo ga je ubilo. V Bogojini je pri podiranju drevja stisnilo padlo drevo Grabnega Franca tako nesrečno, da je za velikimi poškodbami čez nekaj ur izdihnil.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»GA NI DOMA!«

Pesnik Vivček je nekoč prišel k svojemu prijatelju pesniku Kljuki. Služkinja pa mu je pri vratih rekla, da gospoda ni doma. A Vivček je bil slišal njegov glas in je videl, da se je prijatelj nalašč potajil.

Nekaj dni nato je pa Kljuka prišel k Vivčku, češ da bi rad z njim govoril.

»Ga ni doma,« je zavpil Vivček skozi okno.

»Kaj?« se je začudil Kljuka, »ali misliš, da ne poznam tvojega glasu?«

Za vse žene in dekleta!

Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko dobite za din 10.— zbirko preizkušenih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejše mesne specialitete od navadne močnate jedi do najfinejše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in deklet! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. — Nakažite din 10.— na račun Pošt. hranilnice št. 14.259, ali pa pošljite v zvezkah na spodnji naslov, in pošljem vam knjžico poštne prosto.

J. E. knjižna centrca, Ljubljana, Dvořakova 8

Tedaj se je Vivček zasmel: »Veš, prijatelj, ko sem bil jaz zadnjič pri tebi, sem tvoji služkinji verjel, da te ni doma, a ti nočeš verjeti meni.«

LJUBEZEN

Boltežar: »Gospodična Eवलija, že deset let vas ljubim.«

Eवलija: »Zakaj ste mi to povedali? Ali naj vam mar začnem plačevati pokojnino?«

NEPRIJETNOST

Gašper: »Zakaj si pa danes tako slabe volje, prijatelj?«

Melhijor: »Kako bi ne bil! Pomisli, snoči sem plačeval v gostilni s tisočakom in v trenutku, ko mi ga je hotela natakaraica izmenjati, sem se prebudil.«

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

HRANILNE KNJIŽICE, VOJNO ŠKODO

in vse druge državne papirje kupujemo in prodajamo za takojšno gotovino. RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 193

ŠIVALNI STROJ, KOLO ALI OTROŠKI VOZIČEK

najboljše kupite, prodaste ali zamenjate v trgovini J. Uršiča, Celje, Narodni dom.

ČEVLJARSKEGA VAJENCA

sprejme takoj Primožič Simon, čevljar, Pristava, p. Križe na Gorenjskem. Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo,

NOV REDILNI PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški sredi svoje prašiče. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav.

6 din, po pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. Mnogo zahvalnih pisem. Prodaja drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul.

MOŠTOVA ESENCA »MOSTIN«

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najhujimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 40.—, 2 steklenici po pošti din 65.—, 3 steklenice po pošti din 85.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo silko in ga prodaja za krajski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

V NAJNOVEJSIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH
GENIK IN VZORCI ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternwecki
CELJE 97

„SUKNO KAMGARN, VOLNENO, FLANEL, BARHENI PLAČNO SVILA DELENI.“

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

št. 62.300 Anker-ura
pravi švicarski stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
& pisмено garancije

Din 49.50

štov. 62.301 ista &
osvetljenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevatje cenik, ki
vam ga pošlje za-
stoj in poština
prosto

H. Sottner

Ljubljana 6
Lestna, protokolirana
tovarna ur v Švic.

Od 31. avgusta do 9. septembra

Ljubljanski velesejem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov.
Posebne razstave: pohlštvo; mala obrt; turizem;
motorna in jadralna letala; zaščita pred napadi
iz zraka; zobna tehnika; naša vsakdanja prehra-
na; cvetje in povrtina; perutnina, kuncel, golobi;
likovna umetnost. — Zabavišče — Toti teater —
Tekma harmonikarjev 8. IX. — Zrebanje daril
za obiskovalce.

Polovična voznina na železnici in parnikih.
Na postajni blagajni kupite rumeno železniško
izkaznico za din 2.—

Ali se hočete iznebiti

REVMATIZMA, PROTINA

Natezanje in bodenje po udih in sklepih, zatečeni udje, sključenje rok in nog, nate-
zanje, trganje in bodenje po raznih delih telesa, seveda tudi slabost oči so pogosto
posledice revmatizma in protina, ki se morajo odstraniti, sicer bolečine še napredujejo.

NUDIM VAM

zdravilno, sečno kisline raztvorjajoče, pre-
snavljanje in izločevanje pospešujoče

DOMAČE PITNO ZDRAVLJENJE

ki se na umeten način popolnoma prirodno
sestavlja iz blagodejnega zdravilnega vrečca,
ki ga je dobrotljiva mati priroda poklonila
bolnim ljudem. — Pišite mi takoj, pa dobite
od mojih, po vseh deželah obstoječih skladišč, popolnoma brezplačno in poštine prosto
poučno razpravo. Sami se boste nato prepričali o neškodljivosti tega sredstva in nje-
govem hitrem delovanju.

Poštna nabiralnica: PANNONIA APOTHEKE, BUDAPEST 72,
Postfach 83. Abt. H. 286.

ZDRAVJE JE PRVO

Ravnatelj kaznilnice: »Ker boste jutri obe-
šeni, vam dovolim danes kaditi.«

Obsojenec: »Hvala, gospod ravnatelj, ka-
jenje mi škoduje...«

TEŽAVNO JE UBOGATI

Spela: »Gospodična, vi bi se morali omo-
žiti. Verjemite izkušeni ženi.«

Katrea: »Šaj vam prav rada verjamem, to-
da dokler mi tega ne poreče neizkušen mo-
ški, se ne da nič storiti.«

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljien: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Pjotr-Rasputin**
Ravljien: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—

Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5